

บทที่ 3

กฎหมายฟอกเงินกับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ของต่างประเทศและประเทศไทย

ปัญหาเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจประกันวินาศภัย เนื่องจากการฟอกเงิน หรือ Problem of suspicious transaction affecting non life business รวมถึง Money Laundering เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่ง โดยนัยยะสำคัญหมายถึง การกระทำประการใดที่ทำให้เงินที่ได้มาโดยการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือ ได้มาโดยไม่สุจริตให้กลายเป็นเงินที่ได้มาเสมือนถูกต้องตามกฎหมาย หรือ ไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยทุจริต¹ เพื่อแก้ไขปัญหาการฟอกเงินอันเกิดจากการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเพื่อป้องกันความรุนแรงของปัญหาและผลกระทบของอาชญากรรมร้ายแรงของอาชญากรรมร้ายแรงของการฟอกเงินที่ได้มาจากอาชญากรรมเหล่านั้น จุดเริ่มต้นของการแก้ปัญหาดังกล่าว เริ่มต้นเมื่ออนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 (Vienna Convention) ได้กำหนดมาตรการที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหลายประการ และมีประเทศต่างๆ จำนวนหลายประเทศได้ลงนามเป็นสมาชิกอนุสัญญาฉบับนี้ โดยแนวทางของอนุสัญญาดังกล่าว มีผลทำให้ทั่วโลกตระหนักถึงความสำคัญที่ประเทศต่างๆ จะต้องร่วมมือกันพัฒนาวิธีการเพื่อต่อต้านการฟอกเงิน ทำให้พัฒนาการในการต่อสู้กับอาชญากรรมประเภทนี้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน

การนำความรู้และประสบการณ์ของแต่ละประเทศที่ได้จากการต่อสู้กับการฟอกเงินมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ หรือสภาพแวดล้อมของประเทศไทยเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากอาชญากรรมการฟอกเงินมีลักษณะพิเศษที่ต้องอาศัยความร่วมมือประสานงานกับต่างประเทศ ในการป้องกันและปราบปรามอย่าง ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จะเห็นได้ว่าในขั้นตอนการยกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 อันเป็นกฎหมายหลักของประเทศไทยในเรื่องนี้ จึงอ้างอิงหลักมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับกันในอารยประเทศด้วย

3.1 กฎหมายของต่างประเทศ

¹ ไซยศ เหมะรัชตะ. (2539) กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน วารสารกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: เยาวภาการพิมพ์. หน้า 18.

3.1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาถือเป็นประเทศแรก ที่กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญาแยกออกมาเป็นการเฉพาะ โดยเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ. 1986 ประธานาธิบดี Ronald Reagan ได้ออกกฎหมาย Money Laundering Control Act 1986 (MLCA) หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “กฎหมายควบคุมการฟอกเงิน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ The Anti-Drug Abuse Act of 1986

วัตถุประสงค์ของกฎหมายดังกล่าวเพื่อให้สถาบันการเงินรายงานธุรกรรมต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อมีเหตุผลตามที่กฎหมายกำหนด โดยการรายงานดังกล่าว จะต้องกระทำทั้งการทำธุรกรรมในสหรัฐ และในต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1982 สภาของเกรสได้ปรับปรุงแก้ไขรัฐบัญญัติ การรายงานธุรกรรมต่างประเทศ และกระแสเงินตรา (Currency and Foreign Transaction Reporting Act) โดยกำหนดให้เอกชน ธนาคาร และบริษัทประกันวินาศภัยต้องรายงานการทำธุรกรรม ทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อรัฐบาลกลาง สำหรับการไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติดังกล่าว วุฒิสภามีความเห็นที่เห็นว่า “การไม่รายงานนั้น เป็นพฤติกรรมที่มีพิรุณ ซึ่งจะช่วยให้ทราบการทำผิดกฎหมายได้ง่ายกว่า การให้พินิจแหล่งที่มาของเงินที่ผิดกฎหมาย” ซึ่งวุฒิสมาชิก Premier ได้ตั้งข้อสังเกตว่าการให้รายงานการทำธุรกรรมและโทษทางอาญาจะเป็นอาวุธสำคัญของเจ้าหน้าที่ปราบปราม²

3.1.1.1 คำนิยาม

การฟอกเงิน หมายความว่า การกระทำใดๆที่ทำให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มา โดยการกระทำความผิดมูลฐานแปรสภาพเป็นเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยเสมือนหนึ่งถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งหมายถึง การทำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “เงินสกปรก” เปลี่ยนสภาพโดยฟอกด้วยวิธีการต่างๆ ให้เป็น “เงินสะอาด” เพื่อให้ดูว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย การฟอกเงิน คือ การกระทำที่มีลักษณะเป็นความผิดที่ไม่มีผู้เสียหาย (Victimless Crimes)³ ความผิดประเภทนี้ทำให้การเริ่มคดี การแสวงหาพยานหลักฐานและความร่วมมือด้านๆ ของผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเป็นไปด้วยความยากลำบากยิ่ง

ดังนั้น การพิสูจน์ความผิดฐานฟอกเงินจึงจำเป็นต้องผลักระการพิสูจน์ (Burden of Prove) ไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ร้ายผิดปกติ ธนาคาร บุคคล บริษัท หรือสถาบันใดๆ ที่ได้ประโยชน์อันเนื่องมาจากการกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นผ่านมือมาที่ทอดก็ตาม ด้วยเหตุดังกล่าว

² สุรพล ไตรเวทย์. (2543). *คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน ปัญหา ข้อเท็จจริง คำอธิบาย*. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน. หน้า 15-16.

³ Edman M. Schur. (1965). *Crimes without Victims*. New Jersey : Prentice Hall. page 102.

การใช้มาตรการสกัดกั้นการฟอกเงิน โดยการออกกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็เพื่อให้ผู้กระทำความผิดตระหนักว่าการได้เงินหรือทรัพย์สินมาจากการกระทำความผิดนั้นไม่เกิดประโยชน์อันใดแก่เขาเลย เพราะไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนมือไปที่ทอดก็ตามก็ไม่อาจนำผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดนั้นมาใช้ได้ มาตรการที่ว่านี้จึงต้องเป็นมาตรการพิเศษเฉพาะกรณีในแต่ละประเทศมีนโยบายปราบปรามโดยเฉพาะเจาะจง ทำให้เงื่อนไขและวิธีการต่างๆ ต้องอยู่บนพื้นฐานที่เฉพาะเจาะจงไปด้วย

การฟอกเงินในประเทศสหรัฐอเมริกา สหรัฐอเมริกามีพัฒนาแผนงาน มาตรการ และยุทธวิธีในการป้องกันและตรวจสอบการฟอกเงินมาโดยตลอด เพื่อไม่ให้ธนาคารและสถาบันการเงิน รวมทั้งบริษัทประกันวินาศภัย ตกเป็นเครื่องมือของอาชญากรรมของนักฟอกเงิน มีการดำเนินการอย่างจริงจังเกี่ยวกับคดีการฟอกเงินและการละเมิดข้อบังคับในการรายงานธุรกรรมที่กฎหมายกำหนด

ตัวอย่างของกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น Bank Secrecy Act 1970 (BSA)

ในตอนต้นทศวรรษ 1970 สหรัฐอเมริกามีปัญหาการหลบหลีกภาษี การละเมิดกฎหมายหลักทรัพย์และอาชญากรรมอื่นซึ่งใช้สถาบันการเงินทั้งในประเทศและนอกประเทศในการฟอกเงินที่ได้มาของตน จึงได้บัญญัติกฎหมายว่าด้วยความลับทางธนาคาร (BSA) ขึ้นมา และให้อำนาจกระทรวงการคลังในการออกกฎซึ่งบังคับให้สถาบันการเงินและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องจัดทำรายงานและเก็บรักษาข้อมูล เรียกว่า BSA Regulations การบังคับให้รายงานและเก็บรักษาข้อมูลดังกล่าวก็เพื่อวัตถุประสงค์ในการสร้างร่องรอยทางเอกสาร (Paper Trail) หรือร่องรอยทางการเงิน (Money Trail) เพื่อติดตามเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไปหาต้นตอของผู้กระทำความผิด

3.1.1.2 การรายงานธุรกรรม

กฎหมาย Bank Secrecy Act ได้กำหนดมาตรการการติดตามการฟอกเงินผ่านทางสถาบันการเงิน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. การแสดงตนของลูกค้า กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรู้จักลูกค้าที่มาติดต่อทำธุรกรรม หรือผ่านสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินมีหน้าที่จัดให้ลูกค้าแสดงตนและที่อยู่ที่แท้จริง ไม่อนุญาตให้มีการเปิดบัญชีโดยมีการใช้ชื่อปลอมหรือใช้นามแฝง

2. การจัดทำและเก็บรักษายันทึก กำหนดให้สถาบันการเงินจัดทำและเก็บรักษายันทึกข้อมูลทางการเงินไว้เป็นเวลา 5 ปี ซึ่งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เป็นไปตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้กำหนด (31 U.S.C. มาตรา 5318 (3)) การรายงาน กำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงิน รวมทั้งบุคคลธรรมดา รายงานข้อมูลทางการเงินประเภทต่างๆ ต่อหน่วยงานของรัฐ ได้แก่

(1) กำหนดให้สถาบันการเงินภายในประเทศรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงิน การรับเงิน การโอนเงิน (หรือตราสารทางการเงินอื่นๆ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งมีจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด คือ เกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป (31 U.S.C มาตรา 5313 (a))

การรายงานให้ใช้แบบรายงาน IRS Form 4789, Currency Transaction Report (CTR) หรือรายงานการทำธุรกรรมเงินสด โดยให้สถาบันการเงินเป็นผู้รายงานต่อกรมสรรพากร (Internal Revenue Service/ IRS) หากมีการทำธุรกรรมเงินสด

(2) กำหนดให้บุคคลใด หรือตัวแทน หรือผู้รับฝากเงิน รายงานการนำเงินหรือตราสารทางการเงิน ซึ่งมีจำนวนเกินกว่า 10,000 เหรียญขึ้นไปเข้ามาหรือออกนอกสหรัฐ (31 U.S.C มาตรา 5316)

การรายงานให้ใช้แบบรายงาน Custom Form 4790, Currency or Monetary Instrument Report (CMIR) หรือ Report of International Transportation of Currency or Monetary Instruments หรือรายงานเงินสดหรือตราสารการเงิน โดยกำหนดให้บุคคลหรือสถาบันการเงินยื่นรายงานต่อหน่วยงานศุลกากร

ข้อมูลในแบบ CMIR จึงเป็นถ้อยคำที่ได้สาบานแล้ว (a sworn statement) บุคคลที่กรอกแบบรายงานต้องลงชื่อรับรอง การให้ข้อมูลเท็จมีความผิดฐานให้การเท็จและมีความผิดตามกฎหมายอื่นของสหรัฐอเมริกาอีกด้วย

(3) กำหนดให้ประชาชนสหรัฐอเมริกา หรือผู้มีถิ่นที่อยู่ในสหรัฐอเมริกา หรือผู้ที่อยู่ในสหรัฐอเมริกา และประกอบธุรกิจในสหรัฐอเมริการายงาน หรือความสัมพันธ์ที่มีต่อสถาบันการเงินต่างประเทศ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด (31 U.S.C มาตรา 5314 (a))

(4) ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กำหนดให้สถาบันการเงิน รวมทั้งผู้จัดการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือตัวแทนของสถาบันการเงินใด รายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับการละเมิดกฎหมาย (31 U.S.C มาตรา 5314 (g))

(5) กำหนดให้มีการกระจายข้อมูลทางการเงิน โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีอำนาจในการกระจายข้อมูลรายงานประเภทต่างๆ ให้กับหน่วยอื่นๆ เพื่อใช้ในการสืบสวน ดำเนินคดีอาญา และคดีภาษีอากร ข้อมูลที่ได้รับนี้จะต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับและเปิดเผยให้กับบุคคลที่นำไปใช้ในทางราชการเกี่ยวกับการสืบสวนดำเนินคดี (31 U.S.C มาตรา 5319)

(6) กำหนดให้ธนาคาร หรือสถาบันการเงินจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดให้ลูกค้าแสดงตน การจัดทำบันทึกการรายงานข้อมูลทางการเงิน รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการตรวจสอบข้อมูลต่างๆ

นอกจากนี้ กฎหมายสหรัฐอเมริกา Money Laundering Control Act of 1986 (MCLA) ประกาศใช้เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ. 1986 และสหรัฐอเมริกาได้ประกาศใช้กฎหมาย Anti-Drug Abuse Act of 1986 ส่วน H ตอน 1 ของกฎหมายดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในนามว่า “กฎหมายควบคุมการฟอกเงิน” (Money Laundering Control Act of 1986 หรือ MCLA) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นกฎหมายกำหนดความผิดมูลฐานเพื่อควบคุมการฟอกเงิน โดยการฟอกเงินต้องเป็นการกระทำที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1. การกระทำโดยเจตนาเพื่อช่วยเหลือ (Assisting) ในการฟอกเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรม หรือ
2. เจตนากระทำธุรกรรม ซึ่งรวมถึงการจงใจละเลยไม่กระทำการ (Willfully Blind) เกี่ยวกับธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ ซึ่งเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ได้มาจากอาชญากรรม หรือ
3. เจตนาหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ (Structuring) ในการรายงานธุรกรรม ซึ่งความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินตาม MCLA แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ
 1. การฟอกเงินที่เกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงิน (Financial Transaction) คือความผิดในการพยายามทำธุรกรรมโดยใช้เงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานที่ระบุ (Predicate Crimes) หรือจากการกระทำความผิดกฎหมายตามที่ระบุเฉพาะ (Specified Unlawful Activity) ซึ่งปัจจุบันมีประมาณ 200 ฐานความผิด
 2. การผ่านข้ามแดนสหรัฐอเมริกาโดยไม่แจ้งรายการตราสารทางการเงิน เป็นความผิดฐานพยายามเคลื่อนย้ายเงินที่ได้จากการกระทำความผิดมูลฐานข้ามแดนสหรัฐอเมริกา
 3. การฟอกเงินโดยปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่เพื่อหลอกลวงนักฟอกเงิน หรือที่เรียกว่า Sting Operation ซึ่งคล้ายคลึงกับการฟอกเงินที่เกี่ยวกับธุรกรรมประเภทแรก แต่มีข้อแตกต่างกัน คือเงินหรือทรัพย์สินไม่จำเป็นต้องมาจากความผิดมูลฐานจริงๆ แต่เป็นเงินหรือทรัพย์สินที่เจ้าหน้าที่ใช้ล่อนักฟอกเงิน โดยแสดงให้เห็นและผู้กระทำเชื่อว่าจะทำธุรกรรม ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐาน

ตามกฎหมาย Bank Secrecy Act 1970 (BSA) กำหนดให้บุคคลใดหรือตัวแทนหรือผู้อื่นรับฝากเงิน รายงานการนำเงินหรือตราสารทางการเงินซึ่งมีจำนวนเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป เข้ามาหรือออกนอกสหรัฐอเมริกา (31 U.S.C. มาตรา 5316) และกำหนดให้บุคคลที่อยู่

ภายใต้กฎหมายสหรัฐอเมริกา รายงานธุรกรรมหรือความสัมพันธ์ที่มีต่อสถาบันการเงินในต่างประเทศ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด (31 U.S.C. มาตรา 5341 (a)) ทั้งนี้ Bank Secrecy Act 1970 (BSA) มีบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญา

3.1.1.3 บทลงโทษ

กฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดหน้าที่ให้แก่สถาบันการเงินต้องปฏิบัติตามซึ่งกำหนดบทลงโทษหากฝ่าฝืนกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญา

ก. ความรับผิดทางแพ่ง กรณีสถาบันการเงินภายในประเทศ รวมทั้งหุ้นส่วนผู้จัดการ พนักงานหรือลูกจ้างของสถาบันการเงินจงใจฝ่าฝืนกฎหมาย หรือระเบียบที่ออกภายใต้กฎหมาย ยกเว้นกรณีฝ่าฝืน 31 U.S.C. มาตรา 5314 มาตรา 5315 จะถูกปรับจำนวนเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรม ไม่เกิน 100,000 เหรียญสหรัฐ หรือปรับ 25,000 เหรียญสหรัฐ (31 U.S.C. มาตรา 5312 (a) (1))

ข. ความรับผิดทางอาญา ผู้ใดเจตนาฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบที่ออกภายใต้กฎหมาย ยกเว้น กรณี 31 U.S.C. มาตรา 5315 จะถูกปรับไม่เกิน 250,000 เหรียญสหรัฐหรือหรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ 31 U.S.C. มาตรา 5322(a) ในกรณีที่จำเลยกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ ยกเว้นกรณี 31 U.S.C. มาตรา 5315 พร้อมกับการกระทำความผิดกฎหมายอื่นใดของสหรัฐอเมริกาด้วย หรือเป็นประเภทหนึ่งของการกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีจำนวนเกินกว่า 100,000 เหรียญสหรัฐ ภายในระยะเวลา 12 เดือน ผู้กระทำความผิดจะถูกปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ 31 U.S.C. มาตรา 5322(b)

ระยะแรกของการประกาศใช้ สถาบันการเงินในประเทศสหรัฐอเมริกายังให้ความสนใจกับการรายงานน้อยมาก กรณีที่เกิดขึ้น เช่น เดือนกุมภาพันธ์ 1985 ธนาคารบอสตัน ถูกลงโทษปรับเป็นเงิน 2.25 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วน Bank of America ถูกปรับเป็นเงิน 4.75 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากสถาบันการเงินทั้งสองขาดความรับผิดชอบในการรายงานธุรกรรมที่เป็นเงินสดเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด (Cash Transaction Report) ภายใต้กฎหมาย Bank Secrecy Act 1970 (BSA) ผลจากการแก้ไขกฎหมาย Bank Secrecy Act 1970 (BSA) ทำให้ธนาคารกลางสหรัฐออกข้อกำหนดให้ทุกสถาบันการเงินจัดตั้งแผนงานในแต่ละหน่วยงาน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายดังกล่าว

3.1.2 ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษเป็นศูนย์กลางทางการเงินที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยเฉพาะกรุงลอนดอนซึ่งเป็นศูนย์กลางตลาดหุ้นที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ร้อยละ 40 ของกิจกรรมการแลกเปลี่ยน

ระหว่างประเทศทั่วโลกเกิดขึ้นที่มหานครแห่งนี้ ธนาคาร และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ของโลกล้วนแล้วแต่มีสาขา หรือสำนักงานผู้แทนแห่งหนึ่งที่นี่ นอกจากนี้กรุงลอนดอนยังมีอุตสาหกรรมการประกันภัยที่ใหญ่และหลากหลายด้วย รวมทั้งหมดแล้ว อังกฤษจึงเป็นผู้ให้บริการตามความต้องการของทั้งโลก และเป็นศูนย์กลางชั้นนำในการเปลี่ยนแปลงทางการเงิน

ประเทศอังกฤษ ได้พัฒนากฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการฟอกเงิน โดยครอบคลุมถึงอาชญากรรมหลัก 3 ประการ กล่าวคือ ยาเสพติด การก่อการร้าย และอาชญากรรมอื่นๆ โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอยู่หลายฉบับเพื่อตอบโต้กับภัยคุกคามจากอาชญากรรมการฟอกเงิน อังกฤษมีโครงสร้างทางกฎหมายประกอบด้วย 3 ระดับ⁴ คือ

1. กฎหมายหลักที่บัญญัติโดยรัฐสภา (Primary Legislation: Principal Acts of Parliament) กฎหมายหลักนี้มีการแยกกลุ่มความผิดมูลฐาน ซึ่งในตอนแรกมุ่งเน้นในการดำเนินการกับผู้ลักลอบค้ายาเสพติด (Drug Trafficking) ต่อมามุ่งเน้นไปที่กลุ่มก่อการร้าย (Terrorism) และในปัจจุบันขอบเขตของกฎหมาย ได้ขยายไปถึงการฟอกเงินที่ได้มาจากอาชญากรรมทั่วไป (General Crime) โดยบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการฟอกเงินอันเป็นกฎหมายหลักที่บัญญัติโดยรัฐสภา อันได้แก่

- (1) Drug Trafficking Offences Act 1986 (DTOA)
- (2) Money Laundering Regulations 1993
- (3) Criminal Justice (Scotland) Act 1987 (CJSA)
- (4) Criminal Justice Act 1988 (CJA88)
- (5) Prevention of Terrorism (Temporary Provisions) Act 1989 (POTA)
- (6) Criminal Justice (International Co-operation) Act 1990 (CJICA)
- (7) Northern Ireland (Emergency Provisions) Act 1991 (NIEPA)
- (8) Criminal Justice Act 1993 (CJA93)

2. กฎหมายลำดับรอง ระเบียบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 1993 (Secondary Legislation : Money Laundering Regulations 1993) เป็นการกำหนดให้ผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมต้องจัดตั้งระบบต่อต้านการฟอกเงิน ได้แก่ การจัดให้มีระบบควบคุม (Control systems), การบ่งชี้และการตรวจพิสูจน์ตัวตนของลูกค้า (Identification and verification), การตรวจสอบธุรกรรม (Transaction examination), การเก็บรักษาข้อมูล (Record keeping), การรายงาน (Reporting) และการให้ความรู้และการฝึกอบรม (Education and training) การฝ่าฝืนระเบียบนี้โดยไม่จัดตั้งระบบต่อต้านการฟอกเงินถือเป็นความผิดทางอาญา

⁴นิกร เกร์กุล. (2543). การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎี กฎหมาย และแนวปฏิบัติ.

3. แนวทางของหน่วยงานวางกฎเกณฑ์และสมาคมการค้า (Guide dance Regulatory Authorities and Trade Associations) เป็นแนวทางปฏิบัติที่ใช้สำหรับการตีความระเบียบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ค.ศ. 1993 เพื่อให้เกิดความสะดวกในทางปฏิบัติแต่ไม่มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย

ตามที่กล่าวมาข้างต้น ปัจจุบันประเทศอังกฤษก็ยังคงเป็นเป้าหมายที่ดึงดูดใจของนักฟอกเงิน เพราะตลาดทางการเงินของลอนดอนมีมิติทั้งด้านกว้างและลึก และเปิดกว้าง ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการฟอกเงินทุกชั้นตอนของอาชญากร หน่วยงานรัฐของอังกฤษได้ตระหนักว่า ตลาดทางการเงินของลอนดอนมีความสำคัญยิ่ง ทั้งแก่เศรษฐกิจของอังกฤษและแก่ตลาดการเงินโลก ประเทศอังกฤษจึงได้รวบรวมและออกบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในส่วนของธุรกรรมของสถาบันการเงิน ดังนี้

(1) The Drug Trafficking Offenses Act 1986 (DTOA)

กฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญคือ กำหนดให้สามารถรับผลประโยชน์ (Benefit) จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเริ่มคำนวณตั้งแต่เมื่อศาลมีคำพิพากษาย้อนหลังไป 6 ปี โดยอาศัยวิธีคำนวณตามราคา (Confiscated by Value) คือ ให้ชำระเป็นตัวเงิน หากไม่มีดำเนินการริบทรัพย์สินทั้งหลายที่มีอยู่ภายใน 10 ปี

นอกจากนี้กฎหมาย DTOA กำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดต่อหน่วยงานของรัฐ โดยกฎหมาย DTOA ยังให้ความคุ้มครองแก่สถาบันการเงินไม่ต้องรับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูลต่อหน่วยงานของรัฐ (มาตรา 24) และยังมีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันต่อต้านการฟอกเงิน เพื่อพัฒนาแนวทางสำหรับสถาบันการเงินในการบ่งชี้ธุรกรรมที่น่าสงสัย

(2) Money Laundering Regulations 1993

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้สถาบันการเงินเกือบทั้งหมด และบุคคลอื่นบางกรณีต้องจัดตั้งระบบเพื่อต่อต้านการฟอกเงิน การฝ่าฝืนระเบียบนี้โดยการไม่จัดตั้งและดูแลกระบวนการในการต่อต้านการฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญา ไม่ว่าจะมีการฟอกเงินเกิดขึ้นจริงในสถาบันการเงินนั้นหรือไม่ก็ตาม หากมีการฝ่าฝืนไม่รายงานธุรกรรมตามที่กฎหมายกำหนดย่อมต้องมีความผิดและรับโทษ มีโทษถูกปรับหรือถูกจำคุกเป็นเวลา 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.1.2.1 คำนิยาม

การฟอกเงิน หมายถึง กระบวนการที่อาชญากรสร้างขึ้น เพื่อให้มีระบบที่ซับซ้อนและยากต่อการตรวจสอบหาพยานหลักฐานของกระบวนการยุติธรรมของรัฐ กระทำที่เรียกว่า “การฟอกเงิน” นี้มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Money Laundering หมายถึง การเปลี่ยนเงินที่

ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่สุจริตหรือพิสูจน์ไม่ได้ว่าทุจริต ให้เป็นเงินเสมือนได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายทุกวิธีการ อาทิเช่น การโอนเงินผ่านบัญชีธนาคารหรือสถาบันการเงินต่างๆ การจัดตั้งองค์กรหรือการจัดทำธุรกิจบังหน้าขึ้นมาเป็นต้น

นอกจากนี้ การฟอกเงิน โดยส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆ อาชญากรรมเศรษฐกิจ รวมทั้งการค้ายาเสพติด เพราะผู้กระทำความผิดกฎหมายหรืออาชญากรไม่ต้องการให้รัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตรวจสอบแหล่งที่มาของเงินได้ อีกทั้งอาชญากรยังสามารถใช้เงินดังกล่าวเป็นทุนในการขยายเครือข่ายอาชญากรรม และสร้างความมั่นคงให้กับองค์กรอาชญากรรมของตน ซึ่งการฟอกเงินมีการพัฒนาจากบุคคลคนเดียว โดยวิธีการแบบง่ายไปเป็นการกระทำโดยรวมตัวกันเป็นกลุ่ม องค์กร หรือขบวนการ เจตนาทำให้ดูซับซ้อน ยุ่งยากแก่การติดตามตรวจสอบ ปัจจุบันการฟอกเงินยังมีแนวโน้มในการนำความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมาใช้ในการกระทำความผิด ทำให้การฟอกเงินสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ในกรณีร่วมกันกระทำความผิดเป็นองค์กรนั้น จะมีการแบ่งแยกหน้าที่กันทำ รวมทั้งมีเครือข่ายโยงใยระหว่างประเทศ มีการพึ่งพาอาศัยโดยมีผลประโยชน์ร่วมกันเป็นสำคัญ

ลักษณะการฟอกเงินดังกล่าวข้างต้น ทำให้ประเทศต่างๆ ประสบปัญหาในการปราบปราม เนื่องจากการฟอกเงินมีความซับซ้อน ยากต่อการติดตามตรวจสอบหาแหล่งที่มาทางการเงินหรือพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำความผิดหรืออาชญากร ยิ่งหากมีการใช้เทคโนโลยีในการเคลื่อนย้ายถ่ายโอนเพื่อหลบซ่อนหรืออำพรางเงินผิดกฎหมาย ยิ่งทำให้งานของเจ้าหน้าที่รัฐยุ่งยากมากยิ่งขึ้น โดยการดำเนินการเป็นเครือข่ายแบบองค์กร ทำให้การใช้กระบวนการยุติธรรมแบบเดิม ในการจับกุมหรือลงโทษผู้กระทำความผิดจำกั้อยู่แต่เพียงผู้กระทำผิดเพียงบางบุคคลซึ่งมีพยานหลักฐานชัดเจนเท่านั้น โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะไม่สามารถเอาผิดกับผู้บงการเบื้องหลังได้ บุคคลที่ร่วมในขบวนการอาชญากรรมดังกล่าวจึงสามารถกระทำความผิดได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

3.1.2.2 การรายงานธุรกรรม

กฎหมายประเทศอังกฤษกำหนดให้การรายงานธุรกรรมเป็นหน้าที่ในการต่อต้านการฟอกเงิน ซึ่งสถาบันการเงินมีหน้าที่ ดังนี้

1. การบ่งชี้และการพิสูจน์ตัวตนของลูกค้า (Identification and Verification) ได้แก่ การสามารถระบุตัวตนของลูกค้าและผู้ซึ่งลูกค้าทำธุรกรรมด้วยได้
2. การตรวจสอบธุรกรรม (Transaction examination) ได้แก่ การฝึกอบรมให้พนักงานแยกแยะและจัดการกับธุรกรรมซึ่งอาจปรากฏเป็นการฟอกเงินได้
3. การเก็บรักษาข้อมูล (Record Keeping) ได้แก่ การเก็บรักษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบ่งชี้ตัวตนของลูกค้า และข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมของลูกค้า โดยต้องเก็บรักษาไว้ 5 ปี

4. การรายงาน (Reporting) ได้แก่การรายงานภายในเกี่ยวกับการบ่งชี้ตัวตนของลูกค้า และความรู้หรือความสงสัยว่ามีการฟอกเงิน ต่อพนักงานดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายของสถาบันการเงินนั้น ซึ่งเรียกว่า Money Laundering Compliance Officer (MLCO) ซึ่ง MLCO จะพิจารณาและรายงานแก่หน่วยงานกลาง (National Crime Intelligence Services หรือ NCIS) ทราบต่อไป อย่างไรก็ตาม การรายงานแก่หน่วยงานกลางดังกล่าว ในกรณีของประเทศอังกฤษ ไม่ถือเป็นการบังคับให้ต้องกระทำแต่อย่างใด (Voluntary Notification)

5. การให้ความรู้และฝึกอบรม (Education and training) ได้แก่ การให้การศึกษาและฝึกอบรม โดยเฉพาะแก่พนักงานของสถาบันการเงิน ซึ่งต้องดำเนินการกับธุรกรรมการเงินให้รู้ถึงการต่อต้านการฟอกเงิน

มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการรายงานธุรกรรม ปรากฏอยู่ใน Money Laundering Regulations of 2001 ของประเทศอังกฤษ ซึ่งกำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานการทำธุรกรรม รวมถึงธุรกรรมที่ต้องสงสัย ที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินแก่หน่วยงาน National Criminal Intelligence Services หรือ NCIS ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่รวบรวมข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทุกชนิด

นอกจากนี้ประเทศอังกฤษยังได้วางโครงสร้างทางกฎหมาย ซึ่งกำหนดให้ผู้ทำธุรกรรมต้องแสดงตนต่อสถาบันการเงิน และต้องรายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัยให้ทราบด้วย โดยให้เป็นเขตของศาลให้รัฐนั้นๆ รวมถึงหันมาให้ความสนใจและพยายามควบคุมการฟอกเงินด้วย ทั้งนี้กำหนดให้มีการรายงานการทำธุรกรรมเงินสด (Cash Transaction Reporting- CTR) โดยกำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรมเงินสดหรือที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมเงินสดที่มีจำนวนตั้งแต่ 10,000 ปอนด์ขึ้นไป⁵

3.1.2.3 บทลงโทษ

ก. การกำหนดความผิดทางอาญาโดยผู้ที่มีหน้าที่รายงานตามกฎหมายข้างต้น มิได้รายงานแก่เจ้าหน้าที่ด้านป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในกรณีที่มีข้อสงสัยหรือเชื่อว่าเงินหรือการลงทุนของบุคคลอื่นเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 14 ปี หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ ตามกฎหมาย DTOA มาตรา 24

ข. การกำหนดความผิดแก่บุคคลใด ซึ่งรู้เกี่ยวกับการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเปิดเผยการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่การสืบสวน เป็นการกระทำความผิดทางอาญาต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามกฎหมาย DTOA มาตรา 31

⁵ Peter Allgridge. (2003) *Money Laundering Law*. Oxford: Hart Publishing. page 7.

3.1.3 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีศูนย์กลางทางการเงินที่เจริญก้าวหน้าประเทศหนึ่งของโลก โดยเฉพาะ โครงสร้างขอบเขตทางการเงินและสภาพภูมิศาสตร์เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมที่ผู้กระทำความผิดมักนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิด และเพื่อหาผลประโยชน์เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้รัฐบาลออสเตรเลียจึงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อใช้บังคับ รวมทั้งให้มีอำนาจในการปราบปรามการค้าเฮโรอีน การค้าของเถื่อน องค์กรยาเสพติดซึ่งมาจากจีนเข้าสู่ออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ ได้มีการออกกฎหมาย Custom Act ขึ้นเป็นฉบับแรกเมื่อปี ค.ศ. 1901 และประเทศออสเตรเลียยังได้พัฒนาให้เป็นประเทศที่ผู้นำเป็นตัวอย่างในการที่จะควบคุมการแพร่หลายของการฟอกเงินไปยังประเทศต่างๆ โดยการออกกฎหมายผ่านทั้งกฎหมายภายในประเทศ และผ่านทางรัฐบาลออสเตรเลีย ทั้งนี้ ได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กร FAIF และยังได้ให้สัตยาบันต่อการประชุมยาเสพติดขององค์การสหประชาชาติ (UN Narcotics Convention) ในปี ค.ศ. 1978 ประเทศออสเตรเลียได้ผ่านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด (The Proceeds of Crime Act) ซึ่งทำให้เป็นประเทศแรกในเอเชียที่มีกฎหมายยึดทรัพย์ประกาศใช้ และทำให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญา

สำหรับประเทศออสเตรเลีย การฟอกเงินเป็นความผิดตามกฎหมายครั้งแรกในปี ค.ศ. 1987⁶ โดยอุตสาหกรรมและอาชีพหลายประเภทถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน อาทิเช่น ธนาคาร ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ บริษัท นักบัญชี นักกฎหมาย บริษัทซึ่งถือหุ้นในบริษัทอื่น (Shall company) ทรัสต์ ธนาคารใต้ดิน (Underground Banking) ธุรกิจเงินสด ซึ่งประเทศออสเตรเลียเป็นรัฐ ซึ่งรวมแต่ละมลรัฐทั้ง 6 มลรัฐ มีภาระหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายของตน แต่รัฐบาลกลาง (The Commonwealth) มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน เช่น การนำเข้าออกยาเสพติด การหลบเลี่ยงภาษีอากร และการฉ้อโกงของบริษัท เป็นต้น สำนักงานต่อต้านอาชญากรรมแห่งชาติออสเตรเลีย (national Crime Authority-NCA) ระบุว่า เงินที่ได้จากการลักลอบค้ายาเสพติดมีปริมาณมากที่สุดในการบรรดาอาชญากรรมแต่ละประเภท ซึ่งจำเป็นต้องมีการฟอกเงิน⁷ นอกจากนี้ประเทศออสเตรเลียยังพัฒนาเป็นประเทศผู้นำซึ่งเป็นตัวอย่างในการควบคุมการแพร่หลายของการฟอกเงินไปยังประเทศอื่น ทั้งนี้ โดยการออกกฎหมายผ่านทางกฎหมายภายในประเทศ และผ่านทางรัฐบาลออสเตรเลีย ตลอดจนได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กร FATF และ

⁶ สรุพล ไตรเวทย์. (2537). *คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน ปัญหา ข้อเท็จจริง*. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน. หน้า 101.

⁷ นิกธ เกร็ทูล. (2543). *การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎี กฎหมาย และแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน. หน้า 16.

ยังได้ให้สัตยาบันต่อการประชุมยาเสพติดขององค์การสหประชาชาติ (UN Narcotics Convention) ในปี ค.ศ. 1992 อีกด้วย⁸

การบังคับให้มีการรายงานการทำธุรกรรมเงินสดปริมาณมาก และธุรกรรมเงินสดที่น่าสงสัย ผนวกกับการบัญญัติกฎหมายให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา และการริบทรัพย์สินที่ได้ มาจากอาชญากรรม ทำให้ประเทศออสเตรเลียได้ชื่อว่ามีระบบป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ เข้มแข็งที่สุดของโลกประเทศหนึ่ง

(1) Financial Transaction Report Act 1988 (The FTR Act)

กฎหมายฉบับนี้เดิมเรียกว่า The Cash Transaction Report Act 1988 มีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 1988 โดยมีวัตถุประสงค์และหลักการครอบคลุมถึงธุรกรรมเกี่ยวกับการเงินทุกประเภท ไม่จำกัดเฉพาะทรัพย์สินในลักษณะที่เป็นเงินสดเท่านั้น และมีเจตนารมณ์เพื่อ เป็นเครื่องมือแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการสืบสวน สอบสวนการกระทำความผิดต่างๆ เช่น การหลีกเลี่ยงภาษี การกระทำความผิดตามกฎหมายหุ้นส่วนบริษัท การฟอกเงินจากการค้ายาเสพติด และจากองค์กรอาชญากรรม เป็นต้น และได้เปลี่ยนชื่อจาก Cash Transaction Report Act 1988 (CTR ACT) มาเป็น The Financial Transaction Report Act 1988 (FTR ACT) เนื่องจากมีการแก้ไข เพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมาย โดยกำหนดให้ธนาคาร หรือสถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานคำสั่งการ โอนเงินระหว่างประเทศ โดยประกอบไปด้วยคำนิยาม การรายงานธุรกรรม และบทลงโทษ ดังต่อไปนี้

3.1.3.1 คำนิยาม

การฟอกเงิน หมายถึง การแปรสภาพ เงินที่ได้มาโดยการกระทำผิดกฎหมาย ให้ เหมือนว่าเป็นเงินถูกกฎหมาย โดยมีวิธีการอันหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการฟอกเงินโดยผ่านธนาคาร สถาบันการเงิน หรือตลาดหุ้นซึ่งเป็นแนวทางที่นิยมใช้กันมาก หรือแม้กระทั่งการใช้ วิธีการฝากเงิน ไปที่เครื่องขาย ญาติ พี่ น้อง บุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3.1.3.2 การรายงานธุรกรรม

การรายงานธุรกรรมการ โยกย้ายเงินผ่านธนาคาร หรือสถาบันการเงินตาม กฎหมาย FTR ACT มีดังนี้

1. การแสดงตนของลูกค้า กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินต้อง รู้จักลูกค้าที่มาติดต่อทำธุรกรรม ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินมีหน้าที่จัดให้ลูกค้าแสดงตนและที่อยู่ ที่แท้จริง โดยลูกค้าต้องแสดงหลักฐานทางทะเบียนต่อผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงิน ลูกค้าจะต้อง

⁸ ชัยนันท์ แสงปุตตะ. (2541). *กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: ศึกษาเฉพาะกรณี ความผิดมูลฐาน*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 80-81.

กรอกข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวที่จำเป็นเพื่อให้ทราบว่าเป็นใคร อยู่ที่ไหน เลขประจำตัวอะไร นอกจากนี้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องในการเปิดบัญชีของลูกค้า (มาตรา 20 และ 21) นอกจากนี้ กฎหมายยังห้ามการเปิดบัญชี หรือการติดต่อธุรกิจกับผู้ประกอบธุรกิจกับผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินโดยใช้ชื่อปลอม ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนมีความผิดทางอาญา (มาตรา 24)

2. การจัดทำและเก็บรักษายันท์ก กกฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินจัดทำบันทึเกี่ยวกับ การติดต่อธุรกรรมกับลูกค้า นอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินเก็บรักษายันท์กข้อมูลทางการเงิน และหลักฐานต่างๆ ตลอดจนสำเนาบันทึดังกล่าวไว้เป็นเวลา 7 ปี (มาตรา 23)

การรายงานธุรกรรมดังกล่าว ต้องเป็นธุรกรรมที่กฎหมายกำหนดลักษณะที่ต้องรายงาน ดังนี้

1. รายงานธุรกรรมเงินสดที่สำคัญ (Significant Cash Transaction Report – SCTRs) โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินรายงานการทำธุรกรรมเงินสดทั้งในและนอกสถาบันการเงิน ที่มีจำนวนตั้งแต่ 10,000 เหรียญขึ้นไป (มาตรา 17)
2. รายงานการโอนเงินตราต่างประเทศ (International Currency Transfers Report – ICTRs) โดยกำหนดให้บุคคลใดๆ รายงานการโอนเงินเข้ามาหรือออกนอกประเทศ ที่มีจำนวนตั้งแต่ 5,000 เหรียญขึ้นไป (มาตรา 15)
3. รายงานธุรกรรมที่น่าสงสัย (Suspect Transaction Reports – SUSTRs) โดยกำหนดให้ ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยแก่ AUSTRAC ซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่าธุรกรรมนั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงภาษีอากร หรือการกระทำผิดกฎหมายอื่นๆ (มาตรา 16)
4. รายงานคำสั่งการ โอนเงินระหว่างประเทศ (International Funds Transfer Instructions – IFTIS) โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินรายงานคำสั่งการ โอนเงินระหว่างประเทศเข้ามา หรือออกนอกประเทศออสเตรเลีย ตามมาตรา 17 B
5. รายงานเกี่ยวกับผู้เปิดบัญชีเงินฝากใหม่ ซึ่งมีข้อห้ามในการเปิดบัญชีโดยไม่ใช้ชื่อจริง รวมทั้งมีข้อกำหนดเรื่องการพิสูจน์ความถูกต้องในการเปิดบัญชี หรือในการเพิ่มชื่อหรือลายมือในบัญชี โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินต้องรับผิดชอบตรวจสอบความถูกต้องในการเปิดบัญชี และการดำเนินการของบัญชีนั้น ตามมาตรา 24

การรายงานธุรกรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมต้องจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ โดยผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงิน หรือสถาบันการเงิน มีหน้าที่จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความชำนาญในการตรวจสอบความถูกต้องของการเปิดบัญชีของลูกค้า รวมทั้ง

ตรวจสอบธุรกรรมที่น่าสงสัยเพื่อรายงานให้ AUSTRAC ทราบ ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในข้อปฏิบัติต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการใช้ธนาคาร หรือสถาบันการเงินในการปกปิดหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม ทั้งนี้ในส่วนของการรายงาน AUSTRAC ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่เป็นศูนย์กลางในการจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงิน ซึ่งตั้งขึ้นภายใต้ Financial Transaction Reports Act (FTR Act) ได้จัดทำระบบที่ใช้ในการปฏิบัติงานในด้านการจัดส่งข้อมูลการรายงานธุรกรรม ได้แก่ Electronic Data Delivery System (EDDS) และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ระบบ Compliance Assistance (COMPASS) ซึ่งใช้ในการจัดระบบฐานข้อมูลที่ได้จากการรายงานธุรกรรม เพื่อนำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์และประเมินผลธุรกรรมต่างๆ หากเป็นธุรกรรมที่เข้าข่ายว่าจะเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน ก็สามารถนำข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการเพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่งขั้นตอนการส่งข้อมูลนั้นจะสามารถส่งผ่านระบบ Internet มาสู่ AUSTRAC ได้ โดยที่ไม่มีความจำเป็นต้องติดตั้งระบบการส่งข้อมูลโดยตรง ดังนั้น จึงไม่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่สถาบันการเงินด้วยเช่นกัน ซึ่งระบบการปฏิบัติงานสรุปได้ดังนี้

1. กรณีการรายงานธุรกรรมตามวงเงินขั้นต่ำที่กำหนด (Significant Cash Transaction Reports: SCTRs)

ก. ผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับการเงิน (Cash Dealer)

ข. รายงานธุรกรรมประเภท SCTRs

ค. ส่งข้อมูลโดยระบบ EDDS

ง. AUSTRAC

2. กรณีการรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัย (Suspect Transaction Reports : SUSTRs)

ก. ผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับการเงิน (Cash Dealer)

ข. การวิเคราะห์ข้อมูล โดย Compliance Unit Compass

ค. รายงานธุรกรรมประเภท SCTRs

ง. ส่งข้อมูลโดยระบบ EDDS

จ. AUSTRAC

3. ระบบที่ใช้ในการตรวจสอบธุรกรรมที่น่าสงสัย (Screen IT System) เป็นระบบพื้นฐานที่ใช้ในการแบ่งแยกธุรกรรม หรือกิจกรรมทางการเงินที่น่าสงสัย โดยประมวลผลจากข้อมูลที่ได้จากการรายงานธุรกรรมซึ่ง AUSTRAC ได้รวบรวมไว้ แล้วนำไปเชื่อมโยงกับข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานอื่น เพื่อการสอบสวนสืบสวน หากมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดฐานฟอกเงินก็สามารถดำเนินการทางกฎหมายได้ต่อไป

3.1.3.3 บทลงโทษ

(1) การกำหนดความผิดอาญาแก่บุคคลที่เปิดบัญชี หรือติดต่อธุรกิจกับผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงิน โดยใช้ชื่อปลอม มาตรา 24 (1) (6) FTR Act

ก. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา มีโทษปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ

ข. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล มีโทษปรับไม่เกิน 25,000 เหรียญ

(2) กำหนดความผิดอาญาแก่ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงิน ซึ่งเจตนาแจ้งข้อมูลเท็จ หรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ มาตรา 29 (1) (a) (5) FTR Act

ก. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา มีโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ

ข. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล มีโทษปรับไม่เกิน 50,000 เหรียญ

3.1.4 ส่องกง

ส่องกงได้ชื่อว่าเป็นศูนย์กลางการเงินซึ่งใช้ในการฟอกเงินของนักค้ายาเสพติดทั้งในระบบและนอกระบบธนาคาร ทำให้ส่องกงตระหนักในความสำคัญที่จะต้องรักษาชื่อเสียงทางการเงิน และตื่นตัวดำเนินการร่วมมือกับต่างประเทศในความพยายามเพื่อต่อสู้กับปัญหาการฟอกเงิน⁹

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในช่วงที่เกาะฮ่องกงยังคงเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษนั้น ได้มีความเจริญรุ่งเรืองในการเป็นผู้นำศูนย์กลางทางการเงินด้วยนโยบายของรัฐซึ่งได้เข้าแทรกแซงที่ละเล็กทีละน้อย เกี่ยวกับการติดต่อทางการเงินและธุรกิจซึ่งเกาะฮ่องกงนี้เป็นแหล่งการลงทุนการธุรกิจ และทำให้มีอาชญากรรมทางการเงินเกิดขึ้นมากมายในการดำเนินการนำเงินที่ผิดกฎหมาย (The amount of “black” or illegal money) ผ่านทางเกาะฮ่องกง โดยก่อนปี ค.ศ. 1989 ยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือต่อต้านการฟอกเงินออกมาแต่อย่างใด จนกระทั่งเมื่อวันที่ 1 กันยายน 1989 ฮ่องกงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการฟอกเงินขึ้นมาฉบับแรก เรียกว่า กฎหมายว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติด (ริบทรัพย์สิน) ค.ศ. 1989 (Drug Trafficking (Recovery of Proceeds) Ordinance 1989 หรือ DTRPO) ซึ่งวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้คือ เพื่อให้อำนาจรัฐในการติดตามและริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด และเพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบ

⁹ นิกธ เกรีกูล. (2543). *การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎี กฎหมาย และแนวทางปฏิบัติ*.

ค้ายาเสพติด และเพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด และเพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด (ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน)

(1) Organized and Services Crimes Ordinance 1995

เห็นได้ว่า ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฮ่องกง ซึ่งได้ปรากฏขึ้นเป็นกฎหมายฉบับแรกโดยไม่มีการบัญญัติความผิดอื่นๆ ที่มีโทษทางอาญาแต่อย่างใด โดยเฉพาะกฎหมาย DTRPO นี้ ได้เน้นในเรื่องของการปราบปรามการค้ายาเสพติดเท่านั้น ต่อมาเมื่อวันที่ 2 กันยายน 1994 ฮ่องกงได้ออกกฎหมายเพิ่มในความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน โดยรวมความผิดเกี่ยวกับการกระทำที่อาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้ ซึ่งรวมไปถึงการกระทำอาชญากรรมเกือบทั้งหมด โดยต่อมาได้มีการออกกฎหมายซึ่งเรียกว่า กฎหมายว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมร้ายแรง ค.ศ. 1995 (Organized and Serious Crimes Ordinance 1995) และเริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 1994 เป็นต้นมา ตามกฎหมายฉบับนี้มีบางส่วนของบางมาตราอื่นๆ ได้มีการใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน 1995 ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้มีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อเพิ่มอำนาจสืบสวนสอบสวนการกระทำอันเป็นองค์กรอาชญากรรม และความผิดอื่นที่ร้ายแรง
2. เพื่อให้อำนาจริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำความผิดอาญา
3. เพื่อกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดบางประเภท และ
4. เพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำการช่วยเหลือผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำความผิดอาญา เนื่องจากเป็นความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินที่ได้มาจากการทำความผิดอาญา

3.1.4.1 คำนิยาม

การฟอกเงิน หมายถึง การกระทำที่ทำให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการทำความผิดมูลฐานแปรสภาพเป็นเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยเสมือนหนึ่งถูกต้องตามกฎหมาย การฟอกเงินเป็นกระบวนการ (Process) ซึ่งมักจะเป็นการกระทำหลายขั้นตอน ซับซ้อนมากกว่าเป็นการกระทำใดเพียงการกระทำเดียว (Single action) ดังนั้นในการวิเคราะห์หรืออธิบายการฟอกเงินมักจะใช้การแบ่งแยกกระบวนการฟอกเงินออกเป็น 3 ขั้นตอน ซึ่งอาจจะกล่าวได้โดยรวมว่า การฟอกเงินริเริ่มมาจากการนำเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมโดยตรง ซึ่งอาชญากรยึดถือ ไปผ่านกระบวนการเพื่อปกปิดหรือซ่อนเร้นแหล่งที่มาและเพื่อสร้างความสับสนแก่การตรวจสอบภายหลัง หลังจากนั้นเงินเหล่านั้นก็จะกลับไปสู่ผู้กระทำความผิดเสมือนอย่างเงินที่ชอบ

ด้วยกฎหมายและพร้อมที่จะใช้ได้อย่างปลอดภัยจากการถูกติดตามเพื่อดำเนินคดี ซึ่งอาจแบ่งขั้นตอนออกได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การย้าย (Placement)
2. การปกปิด (Layering)
3. การนำกลับมาใช้ (Integration)

อย่างไรก็ตาม การอธิบายกระบวนการฟอกเงิน โดยใช้ขั้นตอนพื้นฐาน 3 ประการนี้อาจไม่มีความชัดเจนในหลายประการ อาทิเช่น บางกรณีไม่มีการกระทำตามลำดับขั้นตอน หรือการปกปิดข้อมูล เช่น การยกยอกหรือสื่อ โกงในสถาบันการเงินหรือวงราชการ หรือหลบหนีภาษี ที่เรียกว่า อาชญากรรมโจรสวมสูท (White-collar crime) บางกรณี 3 ขั้นตอนพื้นฐานนี้อาจจะเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ขั้นตอนเหล่านี้เกิดขึ้นอย่างไรขึ้นอยู่กับกลไกที่อาชญากรใช้ รวมทั้งกฎเกณฑ์ขององค์กรอาชญากรรมนั้น เป็นต้น

3.1.4.2 การรายงานธุรกรรม

ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินบัญญัติไว้ในมาตรา 25 และความผิดเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัย บัญญัติไว้ในมาตรา 25 A

มาตรา 25 การกระทำการเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งตนรู้ หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำความผิด

(1) ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 25 A ผู้ที่กระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน โดยรู้ หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำความผิด ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนผู้นั้นทำความผิดตามมาตรา 25

(2) ในการพิจารณาความผิดตามอนุมาตรา (1) ให้จำเลยมีหน้าที่พิสูจน์ว่า

(a) ตนตั้งใจที่จะเปิดเผยแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัย หรือในเรื่องที่ระบุไว้ในมาตรา 25 A (1) ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการกระทำที่ฝ่าฝืนตามอนุมาตรา (1) และ

(b) มีเหตุผลอันสมควรที่ไม่อาจเปิดเผยตามมาตรา 25 A(2) ได้

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

มาตรา 25 A การเปิดเผยในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัยว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด หรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติด

(1) ในกรณีที่ผู้ใดได้รู้ หรือมีเหตุสงสัยว่าทรัพย์สินรายใด

ก.เป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติดทั้งหมดหรือบางส่วน ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือ

(a) ได้ใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติด หรือ

(b) มีไว้เพื่อใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติด ผู้นั้นจะต้องเปิดเผยแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัย พร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนในทันทีที่ถึงเวลาอันสมควร

(2) ผู้ที่ได้เปิดเผยตามอนุมาตรา (1) หากกระทำการใดๆ อันฝ่าฝืนมาตรา 25 (1) ไม่ว่าจะก่อนหรือภายหลังการเปิดเผย ผู้นั้นจะไม่มีผิดตามมาตรา 25 (1) หาก

ก. การเปิดเผยได้กระทำก่อนหน้าที่ผู้นั้นจะกระทำการดังกล่าวโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้ให้ความยินยอมแล้ว หรือ

ข. การเปิดเผยได้กระทำ

(a) ภายหลังที่ผู้นั้นได้กระทำการดังกล่าว

(b) โดยความประสงค์ของผู้นั้นเอง และ

(c) ในทันทีที่ถึงเวลาอันสมควร

(3) การเปิดเผยตามอนุมาตรา (1)

ก. จะไม่ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามในการเปิดเผยข้อมูลซึ่งกำหนดไว้ในสัญญาข้อบังคับใดๆ กฎวิชาชีพ หรือข้อบัญญัติอย่างอื่น

ข. จะไม่ทำให้ผู้เปิดเผยต้องรับผิดชอบในความเสียหายใด อันเกิดขึ้นจาก

(a) การเปิดเผย หรือ

(b) การกระทำหรือควมเว้นการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินอันเป็นผลจากการแจ้งดังกล่าว

(4) ผู้ที่รู้หรือมีเหตุสงสัยว่ามีการเปิดเผยตามอนุมาตรา (1) หากได้กระทำการเปิดเผยแก่บุคคลอื่นอันอาจจะกระทบต่อการสอบสวนในภายหลัง ผู้นั้นกระทำความผิดตามอนุมาตรา (1)

(5) ในการพิจารณาคดีความผิดตามอนุมาตรา (5) จำเลยมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่า

(a) ตนไม่รู้หรือไม่มีเหตุสงสัยว่า การเปิดเผยดังกล่าวจะส่งผลกระทบตามอนุมาตรา (5) หรือ

(b) ตนมีอำนาจตามกฎหมาย หรือมีเหตุอันสมควรในการเปิดเผยดังกล่าว

การกระทำที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หมายความว่า

1. การรับหรือได้มาซึ่งทรัพย์สิน

2. การปกปิดหรืออำพรางทรัพย์สิน ไม่ว่าจะโดยการซ่อนเร้นหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง แหล่งที่มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การยกย้าย หรือการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน

3. การจำหน่ายหรือแปรสภาพทรัพย์สิน

4. การนำทรัพย์สินเข้าหรือออกนอกฮ่องกง หรือ

5. การใช้ทรัพย์สินค้ำประกันการกู้ยืมเงิน หรือใช้เป็นทรัพย์สินประกันไม่ว่าโดยการจ้างง จำนำ หรือโดยทางอื่น

3.1.4.3 บทลงโทษ

กฎหมายฮ่องกงในเรื่องความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน มีบทลงโทษ ดังนี้

ก. ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 25 A(1) ต้องระวางโทษ

(a) ในคดีที่คณณะลูกขุนวินิจฉัยปรับ 5,000,000 ดอลลาร์ฮ่องกง และจำคุก 14 ปี

(b) ในคดีที่ไม่มีคณณะลูกขุนวินิจฉัยปรับ 5,000,000 ดอลลาร์ฮ่องกง และจำคุก 3

ปี

ข. ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนอนุมาตรา (1) จะต้องระวางโทษปรับจำนวนหนึ่ง (ในระดับ 5) และระวางโทษจำคุก 3 เดือน

ค. ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนอนุมาตรา (5) จะต้องระวางโทษ

(a) ในคดีที่คณณะลูกขุนได้วินิจฉัย ปรับจำนวน 500,000 ดอลลาร์ฮ่องกง และจำคุก 3 ปี

ปี

(b) ในคดีที่ไม่มีคณณะลูกขุนวินิจฉัย ปรับจำนวนหนึ่ง (ในระดับ 6) และจำคุก 1

จากข้อกฎหมายที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินของต่างประเทศ ดังนี้

3.1.5 คดีเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของต่างประเทศ

เห็นได้ว่า สถาบันการเงินมีส่วนช่วยควบคุมระบบการเงิน ซึ่งเปรียบเสมือนปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้มีความมั่นคง เศรษฐกิจจะพัฒนาไปด้วยดีและมีความมั่นคง สถาบันการเงินและบริษัทประกันวินาศภัยต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางการเงิน ซึ่งจะมีผลเสียต่อความน่าเชื่อถือของสถาบันการเงินนั้น นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อระบบสถาบันการเงินโดยรวม โดยเฉพาะการฟอกเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม ดังคดีตัวอย่างต่อไปนี้

กรณีศึกษาที่ 1

ไบรอัน, โจเซฟ และริชาร์ด ได้ซื้อบริษัท Red ซึ่งเป็นบริษัทที่ไม่มีถิ่นฐานถาวรในยุโรปตะวันตก ผ่านคนกลางซึ่งเป็นบริษัททนายความ และได้จดทะเบียนบริษัทว่า มีวัตถุประสงค์ในการนำเข้าพรมจากประเทศยุโรปตะวันตกอื่นๆ และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยสะดวก ได้ขอให้ตัวกลาง คือ บริษัททนายความ เปิดบัญชีธนาคารในชื่อ บริษัท Red ซึ่งตัวกลางได้ทำให้โดยไม่ได้

ปฏิเสธ และยังให้เจ้าหน้าที่ระดับสูงของสำนักงานเป็นผู้มีอำนาจลงนามอีกด้วย ซึ่งเห็นได้ว่าพวกเขาไม่ต้องการรับผิดชอบ และต้องการแสดงให้เห็นว่าพวกเขาไม่มีความเกี่ยวข้องกับบริษัท

ในวันที่เปิดบัญชี ไบรอัน ได้โทรศัพท์ติดต่อกับธนาคารเพื่อขอเปิด L/C โดยอ้างว่าเพื่อความสะดวกในการดำเนินธุรกิจซื้อพรมจำนวน 20 ม้วน ซึ่งเป็นรายการสินค้าครั้งใหญ่ของบริษัท ไบรอัน ได้บอกกับธนาคารว่า เขาจะทดลองดูเส้นทางตลาดถ้าไปได้ดีก็จะสั่งซื้อครั้งต่อไปมีมูลค่ามากกว่านี้ 10 เท่า เจ้าหน้าที่ธนาคารได้ตั้งข้อสังเกตว่า ไบรอัน ไม่มีความรู้เกี่ยวกับ L/C ธนาคารได้อธิบายอย่างละเอียดตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ธนาคารรู้สึกผิดสังเกตว่า นักธุรกิจที่ทำธุรกิจมาหลายปี ทำไมไม่เข้าใจเรื่อง L/C และได้บันทึกข้อผิดพลาดนี้ในแฟ้มข้อมูลของบริษัท Red

ไบรอัน ขอให้ธนาคารออก L/C จำนวน 40,000 USD และให้ติดต่อกับเขาเมื่อเงินจำนวนดังกล่าวได้โอนไปยังประเทศผู้ส่งออกแล้ว ซึ่ง โจเซฟ และ ริชาร์ด ได้อยู่ที่นั่นเพื่อจัดเตรียมสินค้า ไบรอันบอกธนาคารว่า โจเซฟ และ ริชาร์ด จะต้องแสดงหนังสือรับรองของธนาคาร เมื่อพวกเขานำสินค้าส่งลงเรือ และต้องถูกตรวจสอบว่ามีหนังสือรับรองของธนาคาร เมื่อธนาคารได้รับใบส่งสินค้าธนาคารจะจ่ายเงินภายใน 3 สัปดาห์ นับแต่วันส่งของส่งเรือ ตามวันที่ปรากฏในใบตรวจสอบส่งสินค้าบัญชีผู้รับเงินที่ปรากฏคือ บริษัท Black ซึ่งอยู่ในประเทศผู้ส่งออก

1. สัปดาห์ต่อมา L/C ได้มาถึง Foreign Bureau de change 10 วันต่อมาหนังสือรับรองและใบส่งสินค้าได้มาถึง ธนาคารรู้สึกแปลกเพราะในใบส่งสินค้าจะต้องมีที่อยู่ของบริษัท Red แต่กลับเป็นที่อยู่ของโรงงานอื่นในประเทศอื่น ยิ่งไปกว่านั้น มูลค่าของพรมที่ปรากฏในใบตราส่งสินค้ามีมูลค่าเพียง 5,500 USD ไม่ใช่ 40,000 USD ตามที่ตกลงกันไว้ และแม้จะมีข้อที่ไม่ตรงกันเล็กน้อย 10 วันต่อมาธนาคารก็ได้รับรองการ โอนเงินดังกล่าว

ภายหลังจากนั้นไม่นาน ไบรอันได้ติดต่อบริษัทว่าทุกอย่างเรียบร้อยดี และกำลังเตรียมการนำเข้าพรม ซึ่งครั้งนี้มีมูลค่า 625,000 USD และธนาคารได้เตรียมเอกสารและรายละเอียดที่จะตามมาต่อไป

10 เดือนต่อมา เมื่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรเข้ามาตรวจสอบสำนักงาน ธนาคารได้แสดงเอกสารต่างๆ ให้ศุลกากรตรวจสอบ พวกเขาสงสัยเกี่ยวกับบริษัท Red ทันที ข้อมูลของธนาคารมีประโยชน์มาก ไบรอัน โจเซฟ และ ริชาร์ด ถูกจับ 8 เดือนต่อมาในเรือยอร์ช ซึ่งบรรทุกฝิ่นดิบจำนวน 100 กิโลกรัมเข้าประเทศ จากการตรวจสอบเอกสารพบว่า พวกเขากำลังนำเข้าเฮโรอีนจำนวนมาก และมีข้อสังเกตว่าพวกเขาได้นำเข้าเฮโรอีนจำนวนหนึ่ง ซุกซ่อนในพรม ซึ่งเป็นการค้าบริษัท Red ซึ่งแสดงว่าถ้าไม่ถูกจับก่อน บริษัท Red จะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการนำเข้ายาเสพติด และฟอกเงินด้วย

สรุปสิ่งบ่งชี้ที่ทำให้ทราบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้น ดังนี้

สิ่งบ่งชี้

1. การขาดความรู้เกี่ยวกับการค้า
2. ตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการแสดงตนทางบัญชี

กรณีศึกษาที่ 2

Geoffrey เดินทางไปในหลายสาขาของธนาคารที่อยู่ในยุโรป เพื่อที่จะฝากเงินสดจำนวนหนึ่งในบัญชีของบริษัทของตน จำนวนเงินที่ฝากมีตั้งแต่ 15,000-40,000 เหรียญ เขาได้ไปธนาคารสาขาต่างๆ ภายใน 1 วัน ซึ่งสาขาเหล่านี้อยู่ใกล้ๆ กัน และเมื่อสถาบันการเงินได้ตรวจสอบโดยอัตโนมัติเกี่ยวกับขั้นตอนการฝากเงินในบัญชีต่างๆ แล้วสถาบันการเงินที่ทำการตรวจสอบ จะทำการตรวจสอบโดยอัตโนมัติและแจ้งเป็นสัญญาณเตือนให้รู้เกี่ยวกับการฝากเงินที่มีความแตกต่างกัน เพื่อให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนทำการตรวจสอบ

Geoffrey เป็นคน African และจากรายงานของสุทธการ ที่ธนาคารแจ้งว่าเค้าทำธุรกิจนำเข้าสินค้ามือสองจาก Africa จำนวนเงินที่ฝากได้โอนไปโดยผิดปกติไปยังบัญชีของเค้าใน Africa ซึ่งเค้าอ้างว่าเป็นการจ่ายค่าสินค้าและบัญชีเงินฝากนั้นสืบเนื่องมาจากการขายสินค้าในยุโรป อย่างไรก็ตามสถาบันการเงินก็มีความสงสัยเกี่ยวกับรูปแบบในการฝากเงิน หากเงินดังกล่าวเป็นสิ่งถูกต้องทำไมจึงไม่ฝากเงินไว้ในบัญชีเดียวกันทั้งหมด ดังนั้น ธนาคาร จึงตัดสินใจรายงานเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากนั้นกับ FIU (Financial Intelligence Units)

เพื่อที่จะให้มีเวลาในการสอบสวนมากขึ้น FIU อนุญาตให้ธนาคารสั่งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับคดีเองและหลังจากการวิเคราะห์การเงิน และรายละเอียดของธนาคารแล้ว FIU ตัดสินใจที่จะหาพยานเอกสารเพิ่มเติมจากการขนส่งสินค้าจาก Africa มายังยุโรป FIU ติดต่อโดยตรงกับ ธนาคาร โดยให้หักบัญชีของบริษัท Geoffrey ส่งเอกสารให้กับธนาคารภายในระยะเวลาอันสั้น จำนวนของใบเสร็จ จำนวนการขนส่งทางอากาศ ใบส่งของได้ถูกส่งมายังสถาบันการเงินและส่งต่อมาให้กับ FIU

ต่อมา FIU ได้ติดตามเกี่ยวกับการส่งสินค้าตามรายงานที่ได้รับกับการ โอนเงินผ่านบัญชีในเวลา 2-3 ปี และ FIU ได้ติดต่อกับสุทธการ และขอร้องให้สอดคล้องในเรื่องเกี่ยวกับการขนส่งสินค้ามือสอง ที่เกี่ยวกับบริษัท Geoffrey เป็นพิเศษ และสุทธการได้รายงานว่าการขนส่งสินค้านั้นพบว่าเป็นการขนส่งยาเสพติด (กัญชา) จำนวนมหาศาล ซึ่งมีราคาในขณะนั้นมีมูลค่ามากกว่า 300,000 USD

The African principle organizer ซึ่งมีใช้ Geoffrey ได้ถูกชี้ตัวและต้องรับผิดชอบจำคุก 6 ปีในข้อหาค้ายาเสพติด แต่ Geoffrey ยังคงลอยนวลอยู่และกระบวนการทางการเงินและการไต่สวนอื่นๆ ยืนยันว่า The African principle organizer มีส่วนเกี่ยวข้องในการขนส่งยาเสพติดนี้อีกหลายครั้ง

ดังนั้น The African principle organizer จึงถูกจำคุกอีก 10 ปี สำหรับการนำเข้ายาเสพติดนี้ และศาลยืนยันว่าองค์การนี้ได้รับประโยชน์จากการค้ายานี้เกินกว่า 1,500,000 USD จึงสั่งยึดเงินจำนวนนี้ในส่วนของ Geoffrey ซึ่งได้หนีออกนอกประเทศไปและได้ถูกออกหมายจับในข้อหาฟอกเงินและข้อหาอื่นใด

สรุปสิ่งบ่งชี้ที่ทำให้ทราบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้น ดังนี้

สิ่งบ่งชี้

1. ธุรกิจการเงินสดที่มีมูลค่าสูง
2. การฝากเงินในหลายสาขาและหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร
3. ความน่าสงสัยเกี่ยวกับลักษณะของการประกอบธุรกิจ การนำเข้าสินค้า อุปโภคบริโภคจาก Africa ไป Europe เป็นเรื่องผิดปกติ

กรณีศึกษาที่ 3

บัญชีของบริษัทแห่งหนึ่งเดิมไม่มีการเคลื่อนไหวมาเป็นเวลาหลายปีซึ่งธนาคารสังเกตเห็นว่าทันทีที่มีการเคลื่อนไหว ก็เป็นธุรกรรมที่เกี่ยวกับการโอนเงินจำนวนมาก บัญชีนี้ได้เปิดในนามของบริษัทแห่งหนึ่งซึ่งจดทะเบียนในต่างประเทศ หลังจากที่เงินจำนวน 150,000 USD ได้ถูกฝากเข้าในบัญชีแล้ว บริษัทได้นำเงินดังกล่าวไปซื้อหุ้นของ “ABC Corp” ซึ่งเป็นบริษัทในกลุ่มยุโรปตะวันออกที่แปรรูปมาเป็นบริษัทเอกชนเมื่อไม่นานมานี้

ภายในเวลา 3 เดือนต่อมา Brian ซึ่งเป็นตัวแทนของบริษัท และเป็นผู้เปิดบัญชีไว้แต่ต้น ได้ฝากเงินสดจำนวน 250,000 USD เข้าในบัญชีของบริษัทดังกล่าว หลังจากการฝากเงินในทันทีเขาประสงค์จะโอนเงินจำนวน 100,000 USD เข้าไปยังบัญชีส่วนบุคคลในอีกธนาคารหนึ่ง และแจ้งว่าเงินที่ฝากเข้าไปนั้นเป็นเงินส่วนตัวของเขา เมื่อธนาคารได้ถามถึงแหล่งที่มาของเงินส่วนตัวดังกล่าว เขาได้ยื่นเอกสารทางธุรกิจ แสดงให้เห็นว่าเขาได้ขายหุ้นของ ABC Corp ซึ่งซื้อมาในราคา 150,000 USD และขายไป 250,000 USD แก่อีกบริษัทหนึ่งของยุโรปตะวันออกซึ่ง “DEF Corp” เช่นกัน จำนวนเงินที่แตกต่างกัน 100,000 USD นั้น Brian ชี้แจงว่าเป็นเรื่องของการชดเชยความเสี่ยงในกรณีที่หุ้นมูลค่าเริ่มต้นที่ 150,000 USD ที่เขาลงทุนใน ABC Corp ถูกลดมูลค่าลง ซึ่งมันดูเหมือนจะเป็นผลตอบแทนที่สูงและคุ้มค่าจากการลงทุน แต่เมื่อดูจากจำนวนเงินมูลค่า 100,000 USD ในบัญชีที่ได้รับมาภายในเวลา 3 เดือน จะเท่ากับอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่า 200 % ที่เดียว

ธนาคารจึงได้ส่งเรื่องของธุรกรรมดังกล่าวต่อ FIU ของประเทศ หลังจากที่ FIU ได้ทำการตรวจสอบจากฐานข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ข้อมูลที่ชี้ให้เห็นว่า Brian เป็นเจ้าของที่แท้จริง

ของบริษัทในต่างประเทศ นอกจากนั้น Brian ยังเป็นหนึ่งในคณะกรรมการของ ABC Corp ซึ่งข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า หุ้นของ ABC Corp อาจจะถูกขายโดยรู้กันในราคาที่ต่ำกว่าบริษัทในต่างประเทศก่อนที่จะมีการขายในราคาที่สูงแก่บุคคลที่สาม ในความเป็นจริง Brian ได้ปิดบังเงินกำไรจำนวน 100,000 USD โดยใช้บริษัทในต่างประเทศในฐานะที่เป็นตัวซ่อนเร้นของตนในการโอนหุ้น

FIU ได้แจ้งให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องทราบ เป็นผลให้ Brian ถูกตั้งข้อสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินและฉ้อโกง เป็นผลให้ Brian ถูกจับและฟ้องต่อศาล ซึ่งศาลได้มีคำสั่งให้ยึดเงินจำนวน 100,000 USD ดังกล่าว

สรุปสิ่งบ่งชี้ที่ทำให้ทราบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้น ดังนี้

สิ่งบ่งชี้

1. การกลับมาเคลื่อนไหวของบัญชีธนาคารที่หยุดนิ่ง
2. ความผิดปกติของผลตอบแทนในปริมาณที่สูงจากกิจกรรมทางธุรกิจที่มีความเสี่ยงต่ำ
3. คำอธิบายที่ไม่สมเหตุสมผลของลูกค้านักค้าของธนาคารเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงิน

กรณีศึกษาที่ 4

เดือนตุลาคมปี 1991 ได้มีการสืบสวนเบื้องต้นในประเทศหนึ่งในยุโรปเกี่ยวกับพนักงานธนาคารรายหนึ่งชื่อ ริโอคอร์ด อายุ 52 ปี เจ้าหน้าที่สงสัยว่าเขามีส่วนช่วยเหลือองค์กรอาชญากรรมในการฟอกเงินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด ประมาณ 20 ครั้ง ที่ริโอคอร์ดรับห่อเช็คของธนาคารอเมริกัน (เช็คประมาณ 20-30 ใบต่อหนึ่งห่อ) ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 4-8,000 เหรียญต่อเช็ค 1 ใบ เช็คเหล่านี้เป็นกำไรที่ได้จากการค้าโคเคน โดยกลุ่มผู้ค้าชาวอเมริกันในอีกประเทศหนึ่งในอเมริกาเช็คเหล่านี้ถูกซื้อโดยคนจำนวนหนึ่งที่ถูกว่าจ้างจากองค์กรอาชญากรรมเพื่อหลบเลี่ยงกฎข้อบังคับของทางธนาคาร การทำให้จำนวนเงินที่ปรากฏอยู่ในเช็คแต่ละฉบับน้อยกว่า 10,000 เหรียญนี้องค์กรอาชญากรรมเชื่อว่ามันจะช่วยหลบเลี่ยงกฎข้อบังคับในการรายงานธุรกรรมของหลายๆ ประเทศได้

เช็คนี้จะถูกส่งมาที่ ริโอคอร์ด แล้วเขาจะนำเข้าฝากในบัญชีนิรนามหลายๆ บัญชี ในธนาคารที่เขาทำงานอยู่ ริโอคอร์ดจะดูแลจัดการทั้งในเรื่องของบัญชีเงินฝากและการโอนเงินในครั้งต่อไป รวมทั้งจัดส่งเช็คที่รับรองแล้วไปขึ้นเงินด้วย ในช่วงเดือน มี.ค.- ก.ย. 1991 เงินเหล่านี้ได้ถูกโอนกลับคืนไปยังประเทศที่กลุ่มผู้ค้าตั้งอยู่ และได้ใช้เงินนี้ในการซื้อสังหาริมทรัพย์

การสืบสวนในขั้นต่อมาพบว่า เจ้าหน้าที่อาวุโสคนอื่นๆ ในธนาคารเป็นผู้ออกแบบและดำเนินการตามแผนฟอกเงินนี้ การเลือกลูกค้าในหลายๆ ประเทศก็เป็นส่วนหนึ่งเพื่อจัดหาตัวกลาง

ในประเทศนั้นให้ทำการจัดหาและจัดส่งลูกค้ำมาให้แก่ธนาคาร โดยได้รับค่าคอมมิชชั่นจากการนั้น ไม่มีข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับลูกค้ำเหล่านั้นถูกบันทึกไว้ และไม่มีการสอบถามถึงแหล่งที่มาของเงินที่มาของเงินที่เกิดขึ้นในบัญชีธนาคารเหล่านั้น

ทั้งๆ ที่ธนาคารก็มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย แต่ก็ยังไม่ยอมทำอะไรกับบัญชีเหล่านั้น ธนาคารก็ยังคงจ่ายเงินสดให้กับเช็คจำนวนมากนั้นต่อไป ทั้งๆ ที่น่าจะได้มีการนำสืบถึงการ “Smurfing” ได้แล้ว เมื่อเจ้าหน้าที่ได้สืบสวนถึงบัญชีเหล่านี้ด้วยข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่น ก็พบว่าไม่มีร่องรอยใดที่จะโยงใยไปถึงการเปิดบัญชีธนาคารที่ใช้ในการฟอกเงินได้เลย

สรุปสิ่งบ่งชี้ที่ทำให้ทราบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้น ดังนี้

สิ่งบ่งชี้

1. การทำธุรกรรมที่มีมูลค่าต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด
2. การใช้บัญชีที่มีชื่อปลอม
3. การสมคบกันของพนักงานในองค์กร

กรณีศึกษาที่ 5

ธนาคารอเมริกันแห่งหนึ่งสังเกตว่าเช็คของธนาคารสาขาอื่นๆ ได้ถูกขึ้นเงินบ่อยครั้ง โดยกลุ่มบุคคลหนึ่ง ภายในช่วงเวลาไม่ถึง 2 สัปดาห์กลุ่มบุคคลนี้ได้ขึ้นเงินจากเช็คเกินกว่า 20 ฉบับ ธนาคารได้ทราบถึงธุรกรรมดังกล่าวนี้เพราะยอดเงินที่ต่ำกว่าจำนวนที่บังคับให้ต้องรายงานนี้เกือบจะเท่าๆกันทั้งหมด โดยแหล่งที่มาของเงินนั้นเป็นเงินตราต่างประเทศต่างสกุลกัน แต่ด้วยความขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนทำให้ยอดเงินอาจเปลี่ยนแปลงไปบ้างเล็กน้อย เช็คนี้อาจมาจากผู้โอนเงินรายหนึ่ง ไม่เพียงแต่ยอดเงินเท่านั้นที่ดูแปลก แต่กลุ่มบุคคลนี้ก็ประพฤติตนน่าสงสัยเช่นเดียวกัน บางคนมาถึงในเวลาเดียวกัน ธนาคารสืบทราบว่าคนหลายคนใช้รถคันเดียวกันเมื่อเดินทางไปธนาคาร ธนาคารตัดสินใจที่จะแจ้งให้ FIU ทราบเกี่ยวกับการขึ้นเงินตามเช็คและให้ชื่อ ยี่ห้อ และเลขทะเบียนรถ และรายละเอียดทางการเงินของการขึ้นเงินตามเช็คแก่เจ้าหน้าที่

FIU ได้เริ่มทำการสืบสวนถึงสิ่งที่น่าจะเป็นการกระทำแบบ “Smurfing action” บุคคลเหล่านี้ บางคนเป็นญาติกันชื่อของพวกเขาเหล่านั้นตรงกันกับนามสกุลของ แจ็ค และมาร์ติน สองคนนี้ได้เคยถูกรายงานไปยัง FIU เมื่อก่อนหน้านี้โดยธนาคารอื่นๆ อีก 2 รายแล้ว FIU ได้ส่งเรื่องคดีของแจ็คให้ตำรวจ ส่วนของมาร์ตินนั้นหลังจากได้ไต่สวนทำให้ทราบข้อมูลเพิ่มเติมอีกมาก เช่น ดูเหมือนว่ามาร์ตินจะบริหารงานในบริษัทคนเดียว แต่ตามรายงานของสมาคมการค้า บริษัทนี้ได้ปิดกิจการไปแล้ว ดูเหมือนว่าบริษัทนี้น่าจะถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์อันมิชอบด้วยกฎหมายบางประการ

FIU ได้รับทราบข้อมูลเพิ่มเติมจากอัยการว่ามีบุคคลอื่นที่ได้ถูกสอบสวนไปเมื่อก่อนหน้านี้แล้ว น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีนี้ด้วย FIU จึงได้รวบรวมรายงานที่ค้นพบทั้งหมดส่งให้ตำรวจ

กลุ่มบุคคลทั้งหมดถูกกล่าวหาว่าลักลอบค้ายาเสพติดและฟอกเงิน และได้ถูกจับกุมโดยตำรวจอย่างรวดเร็ว และทีมสืบสวนได้เปิดโปงหลักฐานตามที่กล่าวโทษ ขณะที่อยู่ในคุก นักโทษได้ขอให้ผู้คุมช่วยเหลือตนในการติดต่อกับผู้สมรู้ร่วมคิดที่ยังไม่ถูกจับ แต่ตัวผู้คุมเองก็ถูกจับและถูกตัดสินจำคุก 12 เดือน เนื่องจากเป็นผู้จัดหาหรือจัดส่งจดหมายและโทรศัพท์มือถือให้แก่ักโทษ และจากการดักฟังการสนทนาทางโทรศัพท์มือถือก็มีคนมากกว่า 10 คนที่ถูกจับ โทษฐานมีส่วนร่วมรู้เห็น

หกเดือนก่อนหน้าที่บุคคลกลุ่มนี้จะถูกจับ ได้มีการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับคดีลักลอบค้ายาเสพติดขึ้นในประเทศหนึ่งในยุโรปตะวันตก สมาชิก 2 คนในกลุ่มนี้ก็ได้ตกเป็นเป้าหมายของการสืบสวนครั้งนั้นด้วย เนื่องจากการที่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการลักลอบค้ายาเสพติดทั้งในทวีปยุโรป และอเมริกา ในขณะที่คนกลุ่มนี้ก็ได้อ้างดำเนินคดีในหลายข้อหาและถูกส่งตัวกลับไปดำเนินคดีเรียบร้อยแล้ว

สรุปสิ่งบ่งชี้ที่ทำให้ทราบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้น ดังนี้

สิ่งบ่งชี้

1. การทำธุรกรรมหลายครั้งที่ต่ำกว่าขีดจำกัด
2. ท่าทีต่อต้านการสืบสวน
3. กิจกรรมทางธุรกิจที่ไม่สมเหตุสมผล – ทำไมต้องใช้เช็คหลายๆใบเพื่อจะขึ้นเงินสดในมูลค่าที่สูงกว่ามากๆ
4. การใช้บริการการโอนเงินที่บ่อยครั้ง

กรณีศึกษาที่ 6

บริษัทโฆษณาแห่งหนึ่งชื่อว่า “Gold Limited” มีการประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์หลายฉบับในประเทศหนึ่งในยุโรป เชิญชวนให้ลงทุนในธุรกิจหนึ่งซึ่งรับประกันว่าจะได้ผลตอบแทนร้อยละ 13.5 ต่อปี โดยปลอดภาษี และมีแนวโน้มว่าจะได้เพิ่มอีกร้อยละ 9.1 โดยขึ้นอยู่กับผลกำไรของธุรกิจนั้น นักลงทุนทั่วไปสามารถเข้าร่วมลงทุนได้โดยการนำเงินมาลงทุนอย่างน้อย 14,900 เหรียญสหรัฐ Gold Limited นี้ได้ลงประกาศโฆษณาว่าประกอบธุรกิจประเภทซื้อขายเพชร ที่ยังมีได้เจียรไน และทุกๆ รอบ 3 ปี เงินลงทุนขั้นต่ำนี้จะเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ เพื่อเป็นหลักประกันในการลงทุนทางบริษัทจะออกใบรับประกันแสดงความเป็นเจ้าของเพชรมูลค่า 12,800 เหรียญให้แก่ักลงทุนแต่ละราย ซึ่งเพชรดังกล่าวนี้ได้มีการรับรองจากหลายๆ สถาบัน เช่น The

Diamond High Council of Europe เป็นต้น เพชรเหล่านี้จะถูกเก็บไว้ในตู้เซฟของ The Diamond Management Foundation ลีโอ ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการของ Gold Limited ได้บอกกับเหล่านักลงทุนว่าเพชรแต่ละเม็ดนั้นจะมีมูลค่าถึง 14,900 เหรียญในเวลาไม่นานนัก ซึ่งก็จะเท่ากับเงินลงทุนชิ้นตัวเอง

ลีโอเป็นผู้ดูแลรักษาบัญชีเงินฝากจำนวนมากที่ฝากไว้ต่างธนาคารกัน บัญชีเหล่านี้บ้างก็เป็นชื่อของเขาเองบ้างก็เป็นชื่อของบริษัท แต่ที่น่าสนใจก็คือหนึ่งในบัญชีธนาคารของเขาที่ธนาคาร B กลับจะมีการเคลื่อนไหวอีกครั้งในรอบหลายปีที่ผ่านมา มีการโอนเงินจำนวนมากเข้าบัญชีนี้เป็นยอดรวมสูงถึง 320,000 เหรียญ เงินเหล่านี้มาจากบัญชีเงินฝากของลีโอที่ธนาคารอีกแห่งหนึ่ง (ธนาคาร A) โดยโอนมาหมดทั้งบัญชีแล้วปิดบัญชีไปเลยทันที หลังจากการโอนเงินนี้แล้วลีโอได้ถอนเงินออกมาจำนวนหนึ่งเป็นเงินสดประมาณ 171,000 เหรียญ การกระทำได้กล่าวนี้ของลีโอ ทำให้ธนาคาร B รายงานธุรกรรมนี้ต่อ FIU

เวลานั้นมีบทความวิจารณ์เกี่ยวกับ Gold Limited ในหนังสือพิมพ์ Gold Limited ได้สัมภาษณ์นักลงทุนว่าจะให้ผลตอบแทนที่ไม่น่าเชื่อ ซึ่งหลายๆ คนมองว่ามันไม่น่าจะเป็นไปได้ หลายคนตั้งคำถามถึงธนาคาร A ที่พวกเขาโอนเงินลงทุนเข้าไปฝากไว้ เห็นได้ชัดว่าลีโอมักจะพูดถึงการมีอิทธิพลวงใน ในธนาคารกับพวกนักลงทุนรายใหญ่ ลีโออ้างว่าธนาคาร A เป็นธนาคารของ Gold Limited ธนาคารนี้ได้กลายมาเกี่ยวข้องกับปัญหานี้โดยไม่รู้ตัว เหล่านักลงทุนก็หลงเชื่อว่าการลงทุนนี้เป็นการร่วมมือกับสถาบันการเงิน และทำให้การโอนเงินจากธนาคารนี้ไปยังสถาบันการเงินอื่นไม่เป็นที่ต้องสงสัย ธนาคารได้มีความสงสัยเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมของ Gold Limited เช่นการประกาศโฆษณาที่บริษัทใช้ดึงดูดนักลงทุน ข่าวลือในทางลบเกี่ยวกับบริษัทในหน้าหนังสือพิมพ์ การนำชื่อของธนาคารไปแอบอ้างเพื่อจูงใจนักลงทุน โดยมีได้รับอนุญาต ธนาคาร A จึงตัดสินใจที่จะตัดความสัมพันธ์กับ Gold Limited และรายงานต่อ FIU แต่กระนั้น ลีโอก็ยังคงมีบัญชีเงินฝากส่วนบุคคลที่ธนาคารอื่นๆ อีก ในเวลาเพียง 2 เดือนกว่าๆ เงินจำนวน 1,700,000 เหรียญ ได้ถูกโอนไปยังบัญชีเงินฝากส่วนบุคคลที่ ธนาคาร C จาก The Diamond Management Foundation ลีโอได้ถอนเงินเหล่านี้เป็นเงินสดเสียส่วนใหญ่ เขาได้สั่งปิดบัญชีนี้และ โอนเงินที่เหลืออีกประมาณ 596,000 เหรียญ ไปยังบัญชีเงินฝากส่วนบุคคล ที่ธนาคาร D ไม่นานนักหลังจากที่เงินจำนวนนี้ถูกโอนไปที่ธนาคาร D ลีโอได้ไปปรากฏตัวต่อธนาคาร D และได้ถอนเงินจากบัญชีนี้เป็นเงินสดและปิดบัญชีเสีย ทั้งธนาคาร C และ D จึงได้รายงานธุรกรรมนี้ต่อ FIU

FIU เริ่มทำการสืบสวนถึงธุรกรรมเหล่านี้ และสืบทราบว่าลีโอได้ถูกขึ้นทะเบียนไว้ในฐานข้อมูลอาชญากรรมว่ามีส่วนร่วมรู้เห็นในการฉ้อโกงหลายราย และปรากฏว่า The Diamond High Council ก็มีได้รับรองเพชรที่มีการออกไปรับประกันเหล่านั้น และมีได้เกี่ยวข้องรู้เห็นอะไร

ด้วยเลข และเพชรมิได้มีราคาสูงถึง 12,800 เหรียญ แต่มีมูลค่าเพียง 2,300 เหรียญเท่านั้น อะไรก็ตามที่เพิ่มขึ้นในคุณค่าของธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอาจไม่ได้มาจากการปลอดภัย และไม่มีการหยุดเก็บภาษีพิเศษที่นำมาใช้กับธุรกิจในส่วนนี้ จึงได้ส่งเรื่องดังกล่าวไปยังตำรวจเพื่อดำเนินการต่อไป

หัวข้อในหนังสือพิมพ์ที่ได้ตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับกิจการของ Gold Limited., ว่าได้พบกับวิกฤตหลายครั้งรวมทั้งถูกร้องเรียนว่า บริษัทไม่สามารถจะชำระหนี้ที่ถึงกำหนดได้ นักลงทุนประมาณ 90 ราย ได้แสดงความประสงค์ที่จะถอนเงินกลับ แต่เป็นที่น่าประหลาดใจว่าไม่มีการคืนเงินแต่อย่างใดดังนั้น ตำรวจจึงได้เริ่มทำการสืบสวน จากรายงานวิเคราะห์ทางการเงินของ FIU มีค่าอย่างมากต่อการสืบสวนของตำรวจ และแสดงให้เห็นผังของการเคลื่อนย้ายเงินระหว่างบริษัทต่างๆ และธนาคารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง มูลนิธิ ศาลท้องถิ่นได้กำหนดการไต่สวนเพื่อประโยชน์ของนักลงทุนทั้ง 90 รายในการนัดพิจารณาชั้นต้น ซึ่งจะมีผลทำให้ Gold Limited ล้มละลายได้ เพราะเฉพาะสัดส่วนเพียงเล็กน้อยของนักลงทุนที่ร้องเรียน ตำรวจจึงไม่สามารถที่จะประมาณยอดเงินรวมของเงินที่ลงทุนทั้งหมด อย่างไรก็ตามจากรายงานของ FIU ซึ่งให้เห็นขนาดของฉ้อโกงเงินลงทุนอย่างน้อย 8,500,000 USD ไม่มีเงินเหลืออยู่มากในบัญชีธนาคารเนื่องจากกลยุทธ์ของ Leo ที่ถอนเงินออกไปในรูปของเงินสด ผู้ดูแลทรัพย์สินจากการล้มละลายของ Gold Limited ได้ยึดทรัพย์สินทั้งหมดรวมถึงบัญชีธนาคารในประเทศอื่นๆ ในยุโรปด้วย ศาลมลรัฐได้ตัดสินลงโทษจำคุก Leo เป็นเวลา 4 ปี และอนุญาตให้นำทรัพย์สินที่ยึดได้คืนให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย แต่ยังมีข้อสันนิษฐานว่าลีโอน่าจะยังมีเงินที่เขาซ่อนอยู่

สรุปสิ่งบ่งชี้ที่ทำให้ทราบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้น ดังนี้

สิ่งบ่งชี้

1. ธุรกิจการเงินสดที่มีมูลค่าสูง และมีปริมาณมาก
2. การอนุญาตที่ไม่สมเหตุสมผลในการคืนเงินจากการลงทุน

กรณีศึกษาที่ 7

Paul เป็นลูกค้าของ European Bank หนึ่งในพฤติกรรมของ Paul คือการติดต่อกับธนาคารในลักษณะของผู้ซื้อชื่อทองคำแท่งเป็นจำนวนมากจากธนาคาร โดยอธิบายว่าตนซื้อทองเหล่านั้นเพื่อการส่งออก ไปยังบริษัทต่างประเทศโดยตรง Paul จะทำการขนส่งทองคำออกไปจากธนาคารด้วยตนเองทุกครั้งหลังจากการทำธุรกรรมในแต่ละครั้งภายในเวลา 1 ปี Paul ทำการซื้อขายทองทั้งสิ้นมากกว่า 800 กิโลกรัม มีมูลค่ารวมมากกว่า 7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ราคาทองคำทั้งหมดชำระจากการถอนเงินจากบัญชีธนาคารของบริษัทของ Paul โดยที่ทางธนาคารสามารถตรวจสอบได้ว่า โดย

ปกติเงินในบัญชีของบริษัทถูกโอนเข้ามาอย่างสม่ำเสมอจากอีกบริษัทหนึ่งในประเทศเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของ Paul ในการขนส่งทองคำด้วยตนเองเป็นสิ่งที่ผิดปกติสำหรับธนาคาร ดังนั้นพนักงานของธนาคารจึงตัดสินใจที่จะเปิดเผยพฤติกรรมนี้ต่อ FIU โดยอาศัยฐานข้อมูลจากหน่วยงานในการบังคับได้กฎหมายหลายฉบับ แต่ FIU ไม่พบสิ่งผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรม แต่อย่างไรก็ตามจากประมาณการซื้อทองคำดังกล่าวถึงเป็นจุดเริ่มต้นในการดำเนินการตรวจสอบต่อไปของ FIU

จากการสืบสวนพบว่า ในความเป็นจริง Paul ไม่ได้ทำการซื้อขายทองคำกับบริษัทต่างประเทศตามที่ได้แจ้งไว้แก่ธนาคาร โดยก่อนการซื้อทองคำ Paul มักจะพบกับชาวต่างประเทศชื่อ Daniel โดยทั้งคู่จะขับรถของ Paul ไปที่ธนาคารแต่ Daniel ไม่เคยไปธนาคารเลย หลังจากที่ Paul ทำการซื้อทองคำเสร็จ ทั้งคู่จะขับรถไปยังรถของ Daniel และซ่อนทองคำไว้ในช่องเก็บของของรถ หลังจากนั้น Daniel จะขับรถกลับไปยังประเทศของตน ข้ามพรมแดนไปโดยปราศจากการแจ้งการขนทองคำแก่ด่านศุลกากร เพื่อหลีกเลี่ยงการจ่ายภาษีนำเข้า เมื่อถึงประเทศของตน Daniel จะส่งทองคำให้แก่ Andrew เพื่อนนำไปยังอีกบริษัทหนึ่งเพื่อทำการขายในท้องตลาดทั่วไปสัดส่วนของผลกำไรที่ได้จากการขายทองคำจะถูกโอนกลับมายังบริษัทของ Daniel เพื่อทำการถอนเงินนั้นไปซื้อทองคำครั้งใหม่ ประมาณของผลกำไรที่เพิ่มขึ้นเกิดขึ้นจากการหลีกเลี่ยงภาษี

สรุปสิ่งบ่งชี้ที่ทำให้ทราบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้น ดังนี้

สิ่งบ่งชี้

1. การเสี่ยงภัยของหลักประกันที่มีมูลค่าสูงที่ไม่มีการรับรอง – การโอนทรัพย์สินที่มีมูลค่าส่วนบุคคล

กรณีศึกษาที่ 8

Alan มีภูมิลำเนาในยุโรป ช่วยเหลือน้องชายของตนในการแลกเปลี่ยนเงินตราหลายสกุลในจำนวนที่แตกต่างกับสถาบันการเงิน น้องชายของเขาดำเนินธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้านซึ่งดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการถ่ายเอกสารและแลกเปลี่ยนเงินตรา Alan ยืนยันความชอบด้วยกฎหมายของธุรกิจโดยการแสดงเอกสารจากใบทะเบียนการค้าของประเทศยุโรปซึ่งสำนักงานและเปลี่ยนเงินตราและถ่ายเอกสารได้จดทะเบียนไว้ อย่างไรก็ตามปริมาณของธุรกรรมการเงินและข้อเท็จจริงที่ว่าเงินที่ใช้ในการทำธุรกรรมได้ถูกนำไปผ่านชายแดนโดยไม่มีความจำเป็น ก่อให้เกิดความสงสัยแก่เสมียนของธนาคาร เขาจึงได้รายงานความสงสัยนี้แก่ผู้จัดการอาวุโสของเขาเพื่อเปิดเผยแก่ FIU ของประเทศทำการตรวจสอบ

ภายหลังที่ FIU ได้รับการแจ้งจากสถาบันการเงิน ก็ได้ทำการตรวจสอบจากฐานข้อมูลของหน่วยงานรัฐ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบแสดงให้เห็นว่า ทั้ง Alan และน้องชายของเขาไม่มีประวัติทางอาชญากรรมที่ถูกบันทึกไว้ อย่างไรก็ตามจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ FIU ในต่างประเทศทำให้ FIU ของประเทศนั้นพบว่า พี่น้องทั้งคู่เป็นเป้าหมายของการตรวจสอบการลักลอบค้ายาเสพติด ผิดกฎหมายในหลายประเทศในยุโรป สำนักงานแลกเปลี่ยนเงินตราและร้านถ่ายเอกสารต่างมีขึ้นเพื่อบังหน้าการฟอกเงินในกระบวนการลักลอบค้ายาเสพติด ยิ่งไปกว่านั้น ยังปรากฏว่าบริษัทดังกล่าวไม่ได้รับอนุญาตโดยถูกต้องตามกฎหมายในการประกอบธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราและในความจริงบริษัทก็ไม่เคยที่จะประกอบธุรกิจที่ต้องขออนุญาตดังกล่าว เงินที่แสดงต่อสถาบันการเงิน ไม่ได้มาจากการประกอบธุรกิจด้านการแลกเปลี่ยนเงินตรา อย่างไรก็ตามปริมาณและชนิดของสกุลเงินตราต่างประเทศยังไม่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ใดๆ ต่อธุรกิจถ่ายเอกสาร FIU จึงได้ส่งรายงานวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมดังกล่าวต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ

จากการสืบสวนของหน่วยงานที่รับผิดชอบ พบว่า Alan กระทำตนเป็นรับขนขององค์กรอาชญากรรม เมื่อ Alan ถูกจับ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้แสดงหลักฐานของการแลกเปลี่ยนเงินตราซึ่ง Alan ยอมรับว่าได้ทำธุรกรรมดังกล่าว แต่กล่าวอ้างว่า เงินดังกล่าวมาจากแหล่งที่ชอบด้วยกฎหมาย คือ เขาได้รับมาจากธุรกิจถ่ายเอกสารของน้องชาย อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินคดี ศาลไม่รับฟังคำให้การของ Alan โดยมีจุดสำคัญจากการวิเคราะห์ของ FIU แสดงว่า ประเภทของเงินตราและประมาณเงินที่แลกเปลี่ยน ซึ่งมากกว่า 600,000 USD ในสองสัปดาห์ ไม่สามารถคาดหมายหรือแสดงให้เห็นว่าจะกลับไปใช้หมุนเวียนในธุรกิจถ่ายเอกสารอีก นอกจากนั้น ยังไม่มีเหตุผลที่ฟังได้ว่าทำไม Alan จึงต้องดำเนินธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงินตราในประเทศที่ 2 แทนที่จะเป็นประเทศที่ธุรกิจนั้นตั้งอยู่ ศาลจึงได้ลงโทษจำคุก Alan 2 ปี ในความผิดฐานฟอกเงิน

สรุปสิ่งบ่งชี้ที่ทำให้ทราบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้น ดังนี้

สิ่งบ่งชี้

1. ธุรกรรมเงินสดที่มีปริมาณสูง
2. การดำเนินธุรกิจที่ผิดปกติ (มีการข้ามพรมแดนในการประกอบธุรกรรมปกติ)
3. การหมุนเวียนทางธุรกิจที่ไม่สมจริง

กรณีศึกษาที่ 9

ผู้จัดการฝ่ายสินเชื่อของบริษัทเช่าซื้อรถยนต์แห่งหนึ่งสงสัยในพฤติกรรมของลูกค้าคนหนึ่งที่ชื่อ นายเรย์ ซึ่งเพิ่มซื้อรถยนต์รุ่นหนึ่ง ราคาประมาณ 55,000 เหรียญสหรัฐ โดยทำสัญญาเช่าซื้อ 5 ปี ยอดจัดไฟแนนซ์ 40,000 เหรียญสหรัฐ ส่วนที่เหลือชำระเป็นเงินสด

และเมื่อเช็คประวัติสินเชื่อย้อนหลังไป 6 ปี พบว่า นายเรย์มีการทำสัญญาเช่าซื้อหลายครั้ง โดยยอดจัดไฟแนนซ์เป็นเงินจำนวนเดียวกัน และได้จ่ายเงินค่ารถส่วนที่เหลือเป็นเงินสด และยังพบอีกว่านายเรย์มักจะจ่ายเงินสดเพื่อปลดสินเชื่อบริษัทเร็วกว่าสัญญาเสมอ ผู้จัดการฝ่ายสินเชื่อจึงตัดสินใจรายงานเรื่องของนายเรย์แก่ผู้บริหารของบริษัทและผู้บริหารฯ ได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้แก่ FIU

FIU ได้ค้นหาข้อมูลต่างๆ และเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมต่างๆ รวมถึงการประสานงานกับตำรวจ และศาล โดยขอหมายศาลในการตรวจสอบประวัติสินเชื่อบริษัทสินเชื่อ และทำให้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจว่า นายเรย์ได้ขายรถใหม่ที่เขาซื้อมานี้แก่ผู้ซื้อรายย่อยและอุดรเล็ก ๆ โดยได้รับค่าขายรถยนต์เป็นเช็ค และภายหลังการสอบสวนพบว่านายเรย์ได้เปิดบัญชีธนาคารและนำเช็คที่ได้จากการขายรถเข้าบัญชีนี้ และได้พบอีกว่านายเรย์ ทำงานอยู่ในองค์กรอาชญากรรม การฟอกเงินของรัฐ นายเรย์ได้นำเงินจากการขายยาเสพติดเข้าสู่ระบบธนาคาร โดยเริ่มจากการวางเงินคาวนในการเช่าซื้อรถยนต์จากบริษัทสินเชื่อ และได้จ่ายเงินปลดสินเชื่อด้วยเงินสดอีกก้อนหนึ่งเช็คต่างๆ ที่เรย์ได้รับจากการขายรถยนต์ต่อ จะปรากฏในบัญชีธนาคารซึ่งสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของเงินได้ จะเห็นได้ว่าช่วงว่างจากการเช่าซื้อรถยนต์และการขายต่อรถยนต์ ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือประกอบอาชญากรรมการฟอกเงินที่ผิด กฎหมายให้เป็นเงินที่ถูกกฎหมาย โดยกฎหมายไม่สามารถเข้าไปถึงกรณีดังกล่าวได้ แต่เพราะการตรวจสอบบัญชีธนาคารทำให้การฟอกเงินของอาชญากรรมทำด้วยความรอบคอบมากขึ้น แต่ข้อมูลทางการเงินเหล่านี้ก็ทำให้ทีมสอบสวนต้องทำงานอย่างรอบคอบมากขึ้นเช่นกัน และทางการได้รับเงินจำนวน 300,000 เหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นผลจากการติดตามข้อมูลต่างๆ อย่างละเอียดรอบคอบ

สรุปสิ่งบ่งชี้ที่ทำให้ทราบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้น ดังนี้

สิ่งบ่งชี้

1. การปลดสินเชื่อก่อนเวลา
2. กิจกรรมที่ผิดปกติของลูกค้า ขอสินเชื่อหลายครั้งในระยะเวลาอันสั้น
3. เงินสดจำนวนมากในการทำธุรกิจ

กรณีศึกษาที่ 10

ครอบครัวของ เจนสัน อาศัยอยู่ในประเทศยุโรปเป็นครอบครัวอาชญากรรมที่ทำการฟอกเงิน โดยการซื้ออาคารที่พักอาศัยในยุโรปตอนใต้ด้วยเงินจำนวน 1 ล้าน 5 แสนเหรียญ และยังทำการกู้เงินจากธนาคาร โดยวงกรมธรรม์ประกันภัยมูลค่ากว่า 2 แสนเหรียญ ไว้เป็นหลักประกันอีกด้วย ซึ่งเช็คจำนวนหนึ่งได้ถูกขึ้นเงินเพื่อจ่ายตามสัญญาประกันวินาศภัยเรียบร้อยแล้ว

บริษัทประกันวินาศภัยเห็นว่าธุรกรรมนี้ผิดปกติจึงได้เปิดเผยต่อ FIU และ FIU ก็ได้เริ่มตรวจสอบและวิเคราะห์ทางการเงินแล้วพบว่าเงินที่อยู่เบื้องหลังเช็คที่จ่ายเป็นค่ากรมธรรม์ประกันวินาศภัยนั้น ได้ถูกฝากไว้ด้วยเงินสดเดียวกันกับธนาคารอื่นอีก 2 ธนาคารในประเทศอื่นในยุโรป ยิ่งไปกว่านั้น คนที่เป็นผู้นำฝากเงินยังมีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับอาชญากรผู้หนึ่งที่อยู่ในเรือนจำด้วยความผิดฐานฟอกเงินจากการลักลอบค้ายาเสพติดแทนองค์การอาชญากรรมแห่งทวีปยุโรป

ผู้เชี่ยวชาญยังตรวจพบอีกว่า ครอบครัวเจสัน ยังได้ดำเนินการลงทุนในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่คล้ายๆ กันนี้อีกในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รวมมูลค่าเป็นจำนวนทั้งสิ้นมากกว่า 17 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รวมทั้งปราสาทและอาคารอื่นๆ ในบริเวณแถบยุโรปตอนใต้ อีกด้วย การลงทุนในธุรกิจเหล่านี้มิได้กู้เงินจากธนาคารแต่กู้มาจากบริษัท สปีดตี้ อิงค์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ควบคุมโดยครอบครัวแอนเดอร์สัน ซึ่งมีภูมิลำเนาเดียวกันกับครอบครัวเจสัน ครอบครัวเจสันได้กระทำการแทนบริษัทหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ในประเทศอเมริกา โดยทำการรับซื้อโอนหนี้ที่เป็นหลักประกันทรัพย์สินในบริเวณยุโรปตอนใต้ อีกด้วย

ครอบครัวแอนเดอร์สันเพิ่งจะซื้อเรือเร็วสองลำในประเทศฝรั่งเศสมูลค่า 17 ล้านดอลลาร์ จากผู้ต่อเรือยุโรปที่บริหารงานโดยสมาชิกครอบครัวเจสัน ผู้ต่อเรือนี้เพิ่งจะเปิดสาขาในยุโรปตอนใต้ไปเมื่อเร็วๆ นี้ โดยธนาคารท้องถิ่นได้ส่งรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไปยัง FIU เกี่ยวกับธุรกรรมเงินสดจำนวนมากที่ได้มีการเคลื่อนไหวผ่านบัญชีเงินฝากของบริษัท

นอกจากนี้ครอบครัวเจสันยังมีได้มีวิถีชีวิตที่เข้ากับการลงทุนจำนวนมหาศาลดังกล่าวในยุโรปเลย พวกเขาดูเหมือนจะมีเพียงแค่งานรายได้เล็กๆ น้อยๆ และอยู่อาศัยในบ้านที่ราคาไม่แพง และถูกจำนองไว้กับธนาคารอีกด้วยและยังได้รับสืบทราบมาจากหน่วยงานป้องกันยาเสพติดในชุมชนแถบที่พวกเขาอาศัยอยู่ด้วยว่าครอบครัวนี้มีความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับอาชญากรรมรายหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบค้ายาเสพติด

จากข้อมูลทั้งหมดนี้และข้อมูลที่ได้รับจากอีก 2 หน่วยงาน FIU นักวิเคราะห์จึงสามารถสรุปได้ว่าคนพวกนี้เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงินขององค์การอาชญากรรมสำคัญ จึงได้ส่งสำนวนต่อให้อัยการ อัยการจึงได้เริ่มดำเนินคดี ทางกฎหมายในข้อหาฟอกเงิน

ในระหว่างการสืบสวนสอบสวน พบว่าในอดีตครอบครัวเจสัน ได้เคยลักลอบขโมยรถราคาแพงหลายคันไปขาย ในช่วงต้นปี 1990 ซึ่งอาจเป็นแหล่งเงินทุนของความร่ำรวย รวมทั้งอาชญากรรมที่พวกเขากระทำอยู่ในปัจจุบัน

จากการศึกษาตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และฮ่องกง จะเห็นได้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

ทั้งหมด กำหนดเพียงแต่ให้มีที่มีหน้าที่ตามกฎหมายมีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีบทกำหนดโทษ

สรุปสิ่งบ่งชี้ที่ทำให้ทราบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้น ดังนี้

สิ่งบ่งชี้

การเสี่ยงภัยของหลักประกันที่มีมูลค่าสูงที่ไม่มีการรับรอง – การ โอนทรัพย์สินที่มีมูลค่าส่วนบุคคล

3.1.6 สรุปแนวทางการพิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของต่างประเทศ

จากกรณีศึกษาข้างต้น ผู้เขียนจึงรวบรวมเป็นแนวทางการพิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของต่างประเทศ โดยกำหนดเป็นค่านิยาม และข้อบ่งชี้ของธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ดังนี้

3.1.6.1 ค่านิยาม

ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย หมายความว่า การขาดความรู้เกี่ยวกับการค้าธุรกรรมที่ตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการแสดงตนทางบัญชี รวมถึงการกระทำที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน กล่าวคือ การรับหรือได้มาซึ่งทรัพย์สิน

1. การปกปิดหรืออำพรางทรัพย์สิน (ไม่ว่าโดยการซ่อนเร้นหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง แหล่งที่มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การยกย้าย หรือการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิใดๆที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน)

2. การจำหน่ายหรือแปรสภาพทรัพย์สิน

3. การนำทรัพย์สินเข้าหรือออกนอกช่องทาง หรือ

4. การใช้ทรัพย์สินค้ำประกันการกู้ยืมเงิน หรือใช้เป็นทรัพย์สินประกัน ไม่ว่าโดยการ จำนอง จำน่า หรือโดยทางอื่น เป็นต้น

3.1.6.2 ข้อบ่งชี้ของธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

จากกรณีศึกษาข้างต้นประกอบกับตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และฮ่องกง สรุปว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินทั้งหมด กำหนดเพียงแต่ให้มีที่มีหน้าที่ตามกฎหมายมีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีบทกำหนดโทษ สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนไม่รายงาน แต่จะเห็นว่ามิได้มีการกำหนดค่านิยาม หรือให้ความหมายที่ชัดเจนของคำว่า “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ทั้งนี้ เนื่องจากวิธีการที่ อาชญากรหรือนักฟอกเงินใช้ในการซ่อนเร้น ปกปิด หรือยกย้าย ถ้ายาทเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมมีมากมาย กระทั่งมีคำกล่าวว่ามีข้อจำกัดแต่เพียงจินตนาการของมนุษย์เท่านั้น ยิ่งเวลาผ่านไปเทคนิคที่ใช้ก็ยังมีแนวโน้มที่ซับซ้อน

ชาญฉลาดขึ้น¹⁰ ดังนั้นกฎหมายจึงให้เป็นดุลพินิจของผู้ที่มีหน้าที่ในการพิจารณาว่า ธุรกรรมในลักษณะใด ถึงเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

เนื่องจากในต่างประเทศเรื่องการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยมีมาเป็นระยะเวลาพอสมควรมีการติดตาม ตรวจสอบ เพิ่มเติมจนสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยเริ่มต้นจากการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหลายคดี ดังกรณีศึกษาที่กล่าวไว้แล้วในหัวข้อ 3.5 ซึ่งสรุปแนวทางการพิจารณารูปแบบ และลักษณะของธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยได้ดังนี้

(1) ความสงสัยในพฤติกรรม (Suspicious)

ความสงสัยหรือเหตุอันควรสงสัย เป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดที่ต้องพิจารณาเป็นประการแรก ทั้งนี้เพราะความสงสัยเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เป็นนามธรรม และยังเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานะพฤติกรรมแวดล้อม และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล จึงไม่มีการกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนได้ว่ากรณีใดบ้างที่ถือว่าน่าสงสัยหรือรวมไปถึงจะต้องสงสัยใคร

ความสงสัยตาม พจนานุกรมหมายความว่า ก. ไม่น่าใจในข้อเท็จจริง , ถึงเล เช่น สงสัยว่าจะไปทางไหนดี, ทราบไม่ได้แน่ชัด, เคลือบแคลง เช่น สงสัยว่าจะเป็นขโมย, เอาแน่ไม่ได้ เช่น สงสัยว่าจะมาหรือไม่มา

มีนักนิติศาสตร์ท่านหนึ่งได้กล่าวว่า ความสงสัยตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน¹¹ คือ

1. สงสัยลอยๆ
2. สงสัยโดยมีเหตุอันควร และ
3. ปรากฏว่าเป็นผู้กระทำผิด¹²

ดังนั้น “เหตุอันควรสงสัย” จึงหมายถึง ความสงสัยที่ต้องมีเหตุผลสนับสนุนอยู่โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง จึงไม่ใช่กรณีสงสัยโดยเลื่อนลอย¹³

แม้ว่าความสงสัยจะต้องอาศัยดุลพินิจของผู้มีหน้าที่รายงาน ซึ่งความสงสัยจะเกิดขึ้นและพัฒนาโดยอาศัยประสบการณ์ทั้งในการทำงานและพฤติกรรมการเรียนรู้จากคนในวงกว้างที่เกี่ยวข้องก็ตาม แต่ก็หาใช่จะไม่มีหลักหรือแนวทางเบื้องต้นในการก่อให้เกิดความสงสัย

¹⁰ นิกร เทวีกุล. อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 7. หน้า 20.

¹¹ คณิต ณ นคร. (2535). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. กรุงเทพมหานคร : ธรรมศาสตร์. หน้า 16.

¹² ทวีเกียรติ มินะกะนิษฐ. (2537). “ข้อที่ควรคำนึงเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน”. *ดุลพินิจ* 41. มปท. หน้า 69.

¹³ อรรถพล ลิขิตจิตตะ. (2538). *ถาม-ตอบเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน*. กรุงเทพมหานคร. นิติธรรม. หน้า 7.

ทั้งนี้เพราะความสงสัยอาจจะเกิดขึ้นจากการที่ผู้มีหน้าที่ต้องรายงานเป็นคนช่างสังเกตจากข้อมูลเบื้องต้นและความรู้ที่ตนมีอยู่ ได้แก่

- การรู้จักลูกค้าของตน (Know your customer)
- รูปแบบการดำเนินธุรกิจ
- ความสมเหตุสมผลในการทำธุรกรรม

(2) การให้ความสำคัญกับธุรกรรมทุกประเภท

ข้อควรพิจารณาอีกประการหนึ่งก็คือ แม้ว่าการประกอบธุรกิจ ธุรกรรมเงินสดจะยังเป็นที่แพร่หลายอยู่มาก รวมทั้งสังเกตเห็นความผิดปกติได้ง่าย โดยเฉพาะในธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง แต่เนื่องจากปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ซึ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ มากนั้น แต่อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีดังกล่าวก็ยังคงมีช่องว่างบางประการอยู่ ซึ่งอาชญากรหรือนักฟอกเงิน อาจอาศัยช่องว่างดังกล่าวในการเอื้อประโยชน์แก่ตนเพื่อประกอบอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการฟอกเงิน เพราะเป็นเครือข่ายที่มีการเชื่อมโยงกับคอมพิวเตอร์ได้ทั่วทุกมุมโลก สามารถส่งผ่านข้อมูลกันได้ตลอดเวลาโดยไม่มีข้อจำกัด และไม่มีการตรวจสอบการใช้บริการใดๆ เลย ทั้งนี้หนึ่งในนั้นคือการให้บริการของธนาคารในการทำธุรกรรมทางการเงินต่างๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งหลักในเรื่องของการแสดงตน หรือการบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ ไม่อาจทำได้ การโอนเงินจำนวนมากๆ หรือการชำระราคาสินค้าและบริการ สามารถกระทำได้โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนั้นผู้มีหน้าที่รายงานควรจะต้องให้ความสนใจกับธุรกรรมอื่นใดด้วยเช่นกัน

(3) การสังเกตพิรุชจากพฤติกรรมของบุคคลหรือองค์กรที่ทำธุรกรรม

นอกจากพิจารณาข้อมูลในรูปของเอกสารหรือ สถิติแล้ว พฤติกรรม การแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มาติดต่อทำธุรกรรมกับเจ้าหน้าที่ เป็นอีกหนึ่งแนวทางที่ช่วยในการพิจารณาว่า การทำธุรกรรมครั้งนั้นๆ น่าสงสัย หรือไม่ ทั้งนี้เพราะ โดยปกติมนุษย์ปุถุชนโดยทั่วไปเมื่อถูกถามหรือสนทนาในเรื่องที่เป็นความจริง มักจะพูดจา ตอบโต้ โดยชัดเจน และไม่ปรากฏถึงภาวะเครียดกระวนกระวายขณะสนทนา ดังนี้ หากผู้มาทำธุรกรรมมีความผิดปกติในขณะสนทนา เช่น เหงื่อออกมากผิดปกติ กระวนกระวาย หรือเครียดผิดปกติ หรือพยายามหลบเลี่ยงไม่ตอบคำถามเกี่ยวกับการทำธุรกรรม ย่อมสันนิษฐานได้ว่า ธุรกรรมนั้นเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยรวมถึงกรณีที่มีการติดต่อทำธุรกรรมเป็นกลุ่มแต่เมื่อถึงเวลาติดต่อทำธุรกรรมกับพนักงานกลับไม่เข้าร่วมด้วยแต่มาด้วยทุกครั้ง ก็อาจสันนิษฐานได้ว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเช่นกัน

(4) สิ่งบ่งชี้และปัจจัยแวดล้อมประการอื่น

ปัจจัยหรือสิ่งบ่งชี้ที่เป็นบ่อเกิดเหตุอันควรสงสัยในการทำธุรกรรม อาจมาจากการพิจารณาสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ไม่เป็นปกติเกี่ยวกับลักษณะของการทำธุรกรรมนั่นเอง หรือผู้ทำธุรกรรมหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้มีหน้าที่รายงาน ไม่ควรหาข้อสรุปว่าเป็นหรือไม่เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยการพิจารณาลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพียงประการเดียว แต่ควรพิจารณามูลเหตุ ปัจจัย และพฤติกรรมแวดล้อมทั้งหมดของธุรกรรมให้รอบคอบ ซึ่งอาจจะเริ่มต้นตั้งแต่ หลักการรู้จักลูกค้าของตน (Know your customers) ดังที่กล่าวข้างต้น นอกจากนี้ปัจจัยและสิ่งบ่งชี้ถึงลักษณะของธุรกรรมที่มีสาเหตุอันควรสงสัย สามารถนำมาใช้ได้เพียงระดับหนึ่ง และในระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น และไม่สามารถแจ่มแจ้งให้ครอบคลุมครบถ้วนได้ สิ่งบ่งชี้และปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ของธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ดังต่อไปนี้ นำมาจากประสบการณ์ของธนาคาร และสถาบันการเงินในประเทศซึ่งมีพัฒนาการเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาก่อน

1. การเปิดบัญชีโดยไม่ใช้ชื่อจริง บัญชีที่ไม่ใช้ชื่อจริงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการซ่อนเร้นเงินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือเพื่อวัตถุประสงค์ผิดกฎหมายอื่นๆ ความพยายามในการเปิดบัญชีหรือทำธุรกรรมใด โดยการ ใช้ชื่อเท็จ ชื่อปลอม หรือชื่อที่ตั้งขึ้นเอง และไม่มีเอกสารหลักฐานสนับสนุน หรือพยายามหลีกเลี่ยงการแสดงตนตามกฎหมายเป็นการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

2. การหลีกเลี่ยงไม่ให้ดูรายงานธุรกรรม โดยที่กฎหมายฟอกเงินได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการรายงานการทำธุรกรรม ซึ่งโดยทั่วไปเป็นการกำหนดจำนวนเงินว่า เมื่อมีการทำธุรกรรมที่มีจำนวนเงินเท่านั้น เช่น 10,000 USD จะต้องรายงานการทำธุรกรรมนี้ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนั้น อาชญากรหรือนักฟอกเงิน จึงพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้มีการดูรายงานธุรกรรม โดยใช้วิธีการแบ่งส่วนของเงินเพื่อทำธุรกรรมหลายครั้งหรือหลายแห่งหรือโดยหลายบุคคล ทั้งที่หากเป็นกรณีปกติจะต้องทำธุรกรรมนั้นเพียงครั้งเดียว แห่งเดียว หรือโดยบุคคลคนเดียว การหลีกเลี่ยงอาจวิธีการหรือพฤติกรรม เช่น

ก. ใช้บุคคลหลายคนที่รู้เห็นเป็นใจร่วมกันทำธุรกรรม

ข. แบ่งธุรกรรมเงินสดจำนวนมากซึ่งจำเป็นต้องทำเพียงครั้งเดียว แต่ต้องดูรายงานออกเป็นธุรกรรมย่อย ให้แต่ละธุรกรรมรายย่อย มีจำนวนน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดให้รายงานเพียงเล็กน้อย แล้วทำธุรกรรมรายย่อยดังกล่าวหลายครั้งหลายเวลา

ค. ไม่ยอมทำธุรกรรมให้แล้วเสร็จ เมื่อทราบจากผู้ให้บริการว่าจำเป็นต้องรายงานการทำธุรกรรมนั้นๆ

ง. พยายามจูงใจพนักงานสถาบันการเงินหรือหาวิธี เพื่อที่จะไม่ต้องทำรายงานการทำธุรกรรมต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3. การทำธุรกรรมกับบางประเทศ

ผู้มีหน้าที่รายงานควรให้ความสำคัญกับการทำธุรกรรมกับต่างประเทศ เช่น การโอนเงินทางโทรเลข การซื้อ ดราฟต์ หรือการขอเปิด L/C ซึ่งเป็นการทำธุรกรรมไปยังต่างประเทศ ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

ก. ประเทศแหล่งผลิตหรือส่งผ่านยาเสพติด โดยเฉพาะประเทศในบางส่วนของตะวันออกกลาง และยุโรปตะวันออก เช่น เลบานอน และประเทศในบางส่วนของอเมริกาใต้ และอเมริกากลาง เช่น โคลัมเบีย ปานามา เป็นต้น

ข. ประเทศที่เป็นเกาะกำบังทางภาษี ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าใช้กฎหมายคุ้มครองความลับของลูกค้าช่วยเหลือการฟอกเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม โดยเฉพาะหมู่เกาะแคริบเบียน หมู่เกาะเคย์แมน บางส่วนของยุโรปเช่น The Isle of Man, Channel Islands และบางประเทศแถบแปซิฟิกใต้ เช่น Cooks Islands เป็นต้น

4. การเคลื่อนย้ายผลกำไรหรือเงินทุนระหว่างประเทศเพื่อฟอกเงิน สถาบันการเงินหรือผู้มีหน้าที่ในการรายงานการทำธุรกรรมควรให้ความสนใจเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายเงินทุนหรือผลกำไรไปยังต่างประเทศ ซึ่งอาจมีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวกับการฟอกเงินได้ เช่น กรณีที่เกี่ยวข้องกับการเปิดบัญชีหรือทำรายการทางบัญชีที่ใช้โดยผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศนั้นและมีการดำเนินการต่างๆ

5. การทำธุรกิจหรือธุรกรรมใหม่ โดยปกติกฎหมายฟอกเงินจะกำหนดให้บุคคลที่ทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินเป็นครั้งแรกจะต้องแสดงตนโดยการให้รายละเอียดเกี่ยวกับตนเอง ที่อยู่ อาชีพ พร้อมทั้งแสดงหลักฐานที่เชื่อถือได้ ซึ่งย่อมเป็นที่แน่นอนว่าหลักการรู้จักลูกค้าของตน ไม้อาจนำมาใช้ได้ มักเป็นการเงินหรือผู้มีหน้าที่รายงานจึงควรให้ความสำคัญกับบุคคลผู้มาติดต่อ

6. การใช้ตัวแทน หรือคนกลาง แม้ว่าการใช้ตัวแทนหรือคนกลางจะเป็นเรื่องที่ชอบด้วยกฎหมาย หรืออาจมีเหตุผลที่ชอบด้วยกฎหมายอย่างแท้จริง แต่ในบางธุรกรรมที่ไม่จำเป็นต้องผ่านตัวแทน การตั้งตัวแทน หรือคนกลางอาจเป็นการเพิ่มจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมให้มากขึ้นโดยตั้งใจ การตั้งตัวแทนเช่นนี้อาจเป็นการจัดการทางการเงินที่ไม่โปร่งใส โดยอาชญากรรมหรือนักฟอกเงินอาจใช้คนกลางเพื่อหน่วงเหนี่ยว ช่อน หรือหลีกเลี่ยงจากการตรวจสอบ

7. การใช้บุคคลภายในสถาบันการเงิน นอกจากลูกค้าหรือผู้ใช้บริการแล้ว สถาบันการเงินควรจะต้องสังเกต และระมัดระวังพนักงานของตนทั้งที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมหรือพนักงานทั่วไป เพราะอาชญากร หรือนักฟอกเงินอาจจูงใจให้พนักงานให้ความช่วยเหลือในการฟอกเงิน โดยอาจสังเกตได้จากลักษณะต่อไปนี้

ก. พนักงานที่ใช้ชีวิตหรูหราฟุ่มเฟือย ทั้งที่ไม่น่าจะกระทำได้โดยลำพังจากเงินเดือนที่ได้รับ

ข. พนักงานขายที่มีผลงานยอดเยี่ยมเฉพาะผู้ที่ขายเป็นเงินสด

ค. พนักงานที่เกี่ยวข้องกับการหายไปอย่างลึกลับของบัญชี หรือเงินในบัญชีขาดไปเป็นจำนวนมากโดยไม่อาจอธิบายได้

ง. การชำระบัญชี การชำระบัญชีที่เกิดจากการลงทุนในปริมาณมาก หรือไม่ ปกติเกี่ยวกับหลักทรัพย์ด้วยเงินสด มักจะเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัย เช่น

จ. การทำธุรกรรมมากครั้งแต่มูลค่าครั้งละปริมาณน้อย โดยลูกค้ารายเดียวเกี่ยวกับหลักทรัพย์รายเดียวกัน แต่ครั้งใช้เงินสดและต่อมาขายไปในธุรกรรมเดียว

ฉ. การชำระบัญชีด้วยเงินสดในธุรกรรมรายใหญ่

ช. การชำระเงินด้วยเช็คของบุคคลที่สามหรือการ โอนเงินในกรณีที่มีการแปรเปลี่ยนระหว่างเจ้าของบัญชี ผู้ลงนาม และผู้คาดหวังในการลงทุน เป็นต้น

ซ. การจำหน่ายเงินที่ได้รับ ในบางสถานการณ์ การชำระเงินที่ได้รับจากการลงทุนอาจเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยได้ อันได้แก่ การชำระเงินแก่บุคคลที่สามโดยไม่มีความสัมพันธ์ชัดเจนกับผู้ลงทุน และการชำระบัญชีโดยการจดทะเบียนหรือส่งมอบหุ้นแก่บุคคลที่สามซึ่งไม่ได้ตรวจสอบ เป็นต้น

8. ในธุรกิจบริษัทประกันวินาศภัย สามารถพิจารณาจากสิ่งบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

ก. การทำประกันแบบจ่ายเบี้ยประกันวินาศภัยครั้งเดียว (Single premium contracts)

ข. การจ่ายเบี้ยประกันวินาศภัยด้วยเงินสดจำนวนมาก

ค. การจ่ายเบี้ยประกันวินาศภัยโดยคราฟต์ธนาคาร การ โอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเช็คจากบัญชีของบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการมรดกประกันวินาศภัย

ง. ลูกค้าขอให้ทำสัญญาประกันวินาศภัย โดยที่แหล่งที่มาของเงินที่จะจ่ายเบี้ยประกันวินาศภัยไม่ชัดเจนหรือไม่สอดคล้องกับสถานะที่ปรากฏของลูกค้า

จ. การขอซื้อกรมธรรม์ประกันวินาศภัยขนาดใหญ่โดยการเหมาจ่ายทันทีอย่างกะทันหัน โดยลูกค้าเดิมซึ่งสัญญาปัจจุบันที่มีอยู่เป็นสัญญากรมธรรม์ขนาดเล็กธรรมดา

ฉ. ข้อเสนอโดยวัตถุประสงค์ที่ไม่อาจจะเข้าใจได้ง่าย เมื่อพิจารณาถึงหลักฐาน

จากแนวทางการพิจารณาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยในต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้น พอที่จะสรุปได้แต่เพียงส่วนหนึ่งที่ได้จากประสบการณ์ในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของต่างประเทศ และเป็นตัวอย่างที่จะช่วยให้ผู้มีหน้าที่ในการรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยได้ใช้ในการพิจารณาเบื้องต้นเท่านั้น

3.2 ธุรกรรมที่มีเหตุอันสงสัยในประเทศไทย

ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยในประเทศไทย ต้องอาศัยการตีความตามคำนิยามที่กำหนดไว้ในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แนวทางในการพิจารณาว่าการทำธุรกรรมใดเป็นการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งจะต้องรายงานสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือไม่ นั้น สมควรพิจารณาข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมอย่างรอบคอบและครบถ้วน และสมควรพิจารณาประเด็นสำคัญต่างๆ อันได้แก่

3.2.1 คำนิยาม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 ให้ความหมายของคำว่าธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยไว้ดังนี้

“ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายความว่า ธุรกรรมที่มีความซับซ้อนผิดไปจากการทำธุรกรรมในลักษณะเดียวกันที่ทำกันอยู่ตามปกติ ธุรกรรมที่ขาดความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้งก็ตาม

3.2.1.1. การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

การรายงานตามแบบรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (แบบ ปปง.1-05) หรือแบบรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่เป็นแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หากผู้รายงานไม่ใช่สถาบันการเงิน หรือไม่ได้รายงานในนามของสถาบันการเงิน ก็ให้ผู้รายงานแจ้งข้อมูลของตนเองด้วย กล่าวคือ ระบุชื่อ นามสกุล ที่อยู่ อาชีพ ที่ทำงาน หรือสถานที่สะดวกในการติดต่อ รวมทั้งหมายเลขโทรศัพท์ และโทรสาร (ถ้ามี) แบบรายงานการทำธุรกรรมดังกล่าว โดยไม่ต้องระบุเลขที่สถาบันการเงิน สาขา ปี พ.ศ. และเลขลำดับรายงาน ในกรณีที่เป็นกรรายงานโดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ก็ให้ระบุ N/A ในช่องเลขที่สถาบันการเงิน สาขา ปี พ.ศ. และเลขลำดับรายงานได้

(1) การระบุข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่สะดวกในการติดต่อของผู้ทำธุรกรรม ผู้ร่วมทำธุรกรรม ผู้มอบหมาย หรือผู้มอบอำนาจในการทำธุรกรรมและแบบรายงานการทำธุรกรรม ถือเป็นสาระสำคัญที่จะต้องระบุไว้

(2) กรณีสถานที่สะดวกในการติดต่อ เป็นสถานที่เดียวกับที่อยู่ในทะเบียนบ้าน ทั้งนี้หากเป็นการรายงานโดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ก็ให้ระบุ N/A

(3) การบันทึกข้อมูล และ/หรือข้อเท็จจริงตามแบบรายงานการทำธุรกรรมฉบับที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ ให้ผู้รายงานแจ้งข้อความที่แปลแล้ว ให้ลูกค้าทราบ และเข้าใจข้อความตามแบบรายงานการทำธุรกรรมนั้นๆ หากลูกค้าจะให้ข้อมูล และข้อเท็จจริงเป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ ก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น

(4) การบันทึกข้อมูลและข้อเท็จจริงในแบบรายงานการทำธุรกรรม (แบบ ปปง.) ควรบันทึกด้วยวิธีพิมพ์ข้อความลงในแบบรายงานดังกล่าว เพื่อมิให้เกิดความผิดพลาด คลาดเคลื่อนในข้อมูล และข้อเท็จจริงที่รายงาน

(5) ผู้รายงานจะต้องบันทึกข้อมูล และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำธุรกรรมในแบบรายงานการทำธุรกรรมให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ และถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการรายงานตามแบบรายงานการทำธุรกรรม (แบบ ปปง.) หรือเป็นการรายงานโดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ตาม เว้นแต่จะเป็นการบันทึกข้อเท็จจริงตามความในข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ.2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

ทั้งนี้ ผู้รายงานจะต้องรับผิดชอบในข้อมูล และข้อเท็จจริงนั้นๆ หากปรากฏว่าผู้รายงานทราบดีว่ามีข้อมูล และข้อเท็จจริงอยู่ แต่มิได้บันทึกข้อมูล หรือข้อเท็จจริงดังกล่าว ให้ครบถ้วน สมบูรณ์ และถูกต้องตรงตามความเป็นจริง กรณีดังกล่าว อาจเป็นความผิดตามมาตรา 62 หรือมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้

3.2.2 การรายงานธุรกรรม

การส่งแบบรายงานการทำธุรกรรม การส่งแบบรายงานการทำธุรกรรมให้ถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) การส่งแบบรายงานการทำธุรกรรมโดยวิธียื่นต่อเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ส่งแบบรายงานการทำธุรกรรมที่เป็นต้นฉบับ และให้แนบแบบคумเอกสารส่งรายงานการทำธุรกรรม (ตามเอกสารแนบท้ายคู่มือนี้) โดยให้นำสำเนาฉบับแบบคумเอกสารการส่งรายงานธุรกรรมส่งมาด้วย

(2) การส่งแบบรายงานการทำธุรกรรมทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ส่งแบบรายงานการทำธุรกรรมที่เป็นต้นฉบับ และให้แนบแบบคумเอกสารส่งรายงานการทำธุรกรรม โดยให้นำสำเนาฉบับแบบคумเอกสารการส่งรายงานธุรกรรมส่งมาด้วย

(3) การส่งแบบรายงานการทำธุรกรรมเป็นข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ปฏิบัติตามคู่มือการใช้งานระบบการส่งรายงานธุรกรรม โดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายละเอียดโปรดดูที่ www.amlo.go.th

(4) การส่งแบบรายงานการทำธุรกรรมเป็นข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างด้วยชุดโปรแกรมสำเร็จรูปของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ถือปฏิบัติตามคู่มือการรายงานธุรกรรม โดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยชุดโปรแกรมสำเร็จรูป

กรณีผู้รายงานส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยสื่อบรรจุข้อมูลโดยวิธีการนำมายื่นต่อเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือ โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ผู้รายงานจะต้องจัดทำใบนำส่งสื่อบรรจุข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่คู่มือการรายงานธุรกรรม โดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วยชุด โปรแกรมสำเร็จรูปกำหนดไว้ แล้วส่งมาพร้อมกับสื่อบรรจุข้อมูลดังกล่าว หากไม่มีเอกสารดังกล่าวส่งมาด้วย จะไม่ถือว่าเป็นการรายงานธุรกรรมตามความใน มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

3.2.3 บทลงโทษ

3.2.3.1 ทางแพ่ง

1) การกำหนดให้นำมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งไปใช้ควบคู่กับการดำเนินการในกฎหมายอื่น

กรณีทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดใดเป็นทรัพย์สินที่สามารถดำเนินการตามกฎหมายอื่น ได้อยู่แล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายดังกล่าวหรือดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวแต่ไม่เป็นผล หรือการดำเนินการตามกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า ก็ให้ดำเนินการกับทรัพย์สินนั้นต่อไปตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 58 โดยสามารถริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายนั้นๆ ได้แม้ไม่มีผู้ถูกลงโทษในการกระทำความผิดตามคำพิพากษาในคดีอาญาก็ตาม

2) การกำหนดให้มีมาตรการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในทางแพ่ง

การริบทรัพย์สินทางแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด คือ เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือจากการสนับสนุน หรือช่วยเหลือการกระทำความผิดมูลฐาน ดังนั้นหากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยศาลอาจไม่พิจารณาถึงว่าผู้กระทำความผิดได้รับโทษตามความผิดมูลฐานนั้นหรือไม่

ด้วยมาตรการทางแพ่งของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่อดำเนินการควบคู่กับการริบทรัพย์สินทางอาญา หรือการริบทรัพย์สินเมื่อศาลมีคำพิพากษา ลงโทษ ผู้กระทำความผิดทางอาญาแล้วจะเป็นมาตรการเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อทำลายเศรษฐกิจของอาชญากรไม่ให้สามารถนำเงินไปฟอกจนทำให้เกิดเงินที่ถูกกฎหมายอันเป็นแรงจูงใจให้ประกอบอาชญากรรมขึ้นอีก

การกระทำความผิดฐานฟอกเงินนอกราชอาณาจักร

การฟอกเงินซึ่งมีการยกย้ายถ่ายโอนเงินหรือทรัพย์สิน เพื่อปิดบังอำพรางที่มาของเงินทรัพย์สินดังกล่าว ผนวกกับการกระทำความผิดในรูปขององค์กระอาชญากรรมซึ่งมีลักษณะเป็นเครือข่ายและใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชญากรรม ทำให้อาชญากรสามารถฟอกเงินได้หลายรูปแบบ รวดเร็วและติดตามได้ยาก โดยเฉพาะการกระทำการข้ามอาณาเขตรัฐ เช่น การโอนเงินระหว่างประเทศ ซึ่งพระราชบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 6 เป็นบทบัญญัติขยายเขตอำนาจศาล¹⁴ เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดที่แม้จะกระทำนอกประเทศไทย แต่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องรับโทษในประเทศไทย

3.2.3.2 ทางอาญา

1 การกำหนดโทษของบริษัทประกันวินาศภัย

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 63 กำหนดบทลงโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับกรณี

ก. สถาบันการเงินประเภทธุรกิจประกันวินาศภัยรายงานหรือแจ้งเกี่ยวกับธุรกรรมเงินสด ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือการรายงานธุรกรรมที่เพิ่มเติม โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงที่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

ข. สถาบันการเงินประเภทธุรกิจประกันวินาศภัยรายงานหรือแจ้งเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมย้อนหลัง โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงที่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

ค. สถาบันการเงินประเภทธุรกิจประกันวินาศภัยผู้จัดทำบันทึกข้อเท็จจริงรายงานหรือแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรม โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงที่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

2 การกำหนดให้มีมาตรการการลงโทษผู้สนับสนุนหรือผู้ช่วยเหลือผู้พยายามกระทำความผิดหรือผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 7 กำหนดบทลงโทษผู้ที่สนับสนุนการกระทำความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดไม่ว่าก่อนหรือขณะกระทำความผิดหรือจัดหา หรือให้เงิน หรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใดๆ หรือกระทำการใดๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษหรือ

¹⁴ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2542). *มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน*.

เพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 8 และ 9 ได้กำหนดให้ผู้พยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงินและผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ให้รับโทษเช่นเดียวกับตัวการที่กระทำความผิดอันถือเป็นบทลงโทษที่หนักพอสมควร เพราะตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 มาตรา 80 มาตรา 83 กำหนดไว้ให้การสนับสนุนการกระทำความผิดรับโทษเพียงสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุน ส่วนการพยายามกระทำความผิดรับโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น หรือกรณีความผิดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดดังกล่าวเท่านั้น

จากแนวทางการพิจารณาและรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยในประเทศไทย มาโดยครบถ้วนแล้ว สรุปได้ว่าประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาโดยรอบคอบแยกแยะ ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความสงสัย ประเด็นสำคัญยิ่งที่ควรต้องพิจารณาประการหนึ่งคือ ความสงสัยหรือไม่สงสัย เนื่องจากเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน บางกรณีอาจกลายเป็นเรื่องซับซ้อน นอกจากเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับสถานะหรือพฤติการณ์แวดล้อม ยังเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับความคิด ความรู้สึกและพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของแต่ละบุคคล หรือขึ้นอยู่กับว่าจะสงสัยใครด้วย ซึ่งประการหลังนี้เป็นการยากที่จะสามารถกำหนดให้ชัดเจนตายตัวได้ ด้วยเหตุนี้ประเทศที่พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาก่อน โดยส่วนใหญ่จึงไม่ระบุชัดเจนในกฎหมายว่าธุรกรรมลักษณะใดควรเป็นสิ่งที่น่าสงสัย แต่ปล่อยให้เป็นผู้วินิจฉัยของผู้มีหน้าที่รายงาน เพื่อให้ยึดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนใช้ได้กับเทคนิควิธีการใหม่ ในการฟอกเงินที่อาชญากรใช้ นอกจากนี้ ยังสนับสนุนให้ผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมพัฒนาแนวทางหรือมาตรฐานในการระบุเหตุอันควรสงสัยโดยใช้ประสบการณ์ของตนเองด้วย

2. ไม่จำกัดเฉพาะแต่ธุรกรรมเงินสด ข้อที่ควรพิจารณาอีกประการหนึ่งในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 คือ การรายงานประเภทนี้ใช้บังคับกับธุรกรรมทุกประเภท อาทิเช่น การโอนเงินทางโทรเลข การซื้อตราฟัธนาการหรือเช็คเดินทาง เป็นต้น จึงไม่ใช่แต่ธุรกรรมเงินสดเท่านั้นที่ต้องพิจารณาว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือไม่ แม้แต่ธุรกรรมอื่นใดที่จะต้องมีการรายงานก็ต้องมีหลักเกณฑ์พิจารณาว่ามีเหตุอันควรสงสัยหรือไม่ ประการใด

3. ปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณา ปัจจัยหรือสิ่งที่เป็นบ่อเกิดเหตุอันควรสงสัยในการทำธุรกรรม อาจมาจากการพิจารณาสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ผิดปกติเกี่ยวกับลักษณะของธุรกรรมนั้นเอง หรือผู้ทำธุรกรรม หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ควรหาข้อสรุปว่าเป็นหรือไม่เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควร

สงสัย โดยการพิจารณาลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพียงประการเดียว แต่ควรพิจารณามูลเหตุปัจจัยและพฤติการณ์แวดล้อมทั้งหมดของธุรกรรมให้รอบคอบโดยหลักทั่วไปก่อนตัดสินใจหรือเกิดความสงสัยหรือไม่ให้ความไว้วางใจต่อการทำธุรกรรมใด ผู้มีหน้าที่ในการรายงานควรจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

- ก. ลักษณะ พฤติการณ์ หรือสภาพแวดล้อมที่ไม่ปกติของการทำธุรกรรม
- ข. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมหรือผู้ทำธุรกรรม
- ค. ภูมิหลังทางธุรกิจที่รู้ของบุคคลที่ทำธุรกิจ
- ง. การทำเอกสารระบุตัวบุคคลที่ปรากฏเป็นเท็จหรือปลอมในการทำธุรกรรมในครั้งใด การใช้นามแฝงและใช้สถานที่ต่างกัน แต่สถานที่เหล่านั้นล้วนใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะการเปิดบัญชีหรือการทำธุรกรรม โดยไม่มีชื่อจริง
- จ. การยอมรับหรือกับผู้มีหน้าที่รายงานหรือพนักงานหรือตัวแทนซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมผิดกฎหมายและเกี่ยวพันกับการทำธุรกรรมในครั้งนั้น
- ฉ. ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับแหล่งยาเสพติดที่รู้จักกัน หรือประเทศส่งผ่านยาเสพติด
- ช. พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำธุรกรรม ลักษณะการตอบคำถาม เช่น กระวนกระวานหรือเครียดผิดปกติ เป็นต้น